

ใจเอ๋ย

พระอาจารย์ทูล ขิปปปัญโญ

อย่าลืมฉัน

พระอาจารย์ทูล ชิปปปณโณ

คำปรารภ

ในช่วงชีวิตของหลวงพ่อบ้านได้เทศน์โปรดชาวโลกทั้งหลายมากมายกว่า ๕๐๐ กัณฑ์ เราได้ถอดเทปออกมาจัดทำเป็นหนังสือเพื่อว่าคำสอนของหลวงพ่อบ้านมีค่าจะได้เป็นประโยชน์สูงสุดสำหรับทุกท่าน เพราะมีหลายๆ ท่านที่ถนัดที่จะอ่านมากกว่าฟัง

จะสังเกตได้ว่าหลวงพ่อบ้านจะเทศน์คำสอนแตกต่างกันในแต่ละวาระ เช่น เทศน์ในงานศพ งานบุญ หรือเทศน์โปรดญาติโยม พระภิกษุ สามเณร หรือนักปฏิบัติที่มุ่งตรงต่อมรรคผลนิพพาน

หนังสือที่จะออกมาชุดนี้จะมีทั้งหมด ๑๐ เล่ม จะเป็นกัณฑ์เทศน์โปรดพระภิกษุ สามเณร ในระหว่างปีพ.ศ. ๒๕๓๑ ถึงพ.ศ. ๒๕๔๓ ผู้จัดทำเห็นว่าเป็นประโยชน์มหาศาลไม่เฉพาะต่อนักบวชเท่านั้น แต่จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่หวังความสุขเล็กๆ น้อยๆ ในชีวิตจนถึงผู้ที่หวังนิพพาน ในแต่ละตอนของเนื้อหาสาระ จะมีเคล็ดลับและเทคนิคที่จะช่วยประติดประต่อความข้องใจในขณะปฏิบัติ ซึ่งขณะนี้ปราศจากหลวงพ่อบ้านที่จะเป็นผู้ตอบคำถาม

หนังสือทั้ง ๑๐ เล่มนี้ ได้รวบรวมมาจากการถอดเทปหลายม้วนด้วยกัน ตั้งชื่อเสียใหม่ ซึ่งฟังแล้วอาจสะดุดใจผู้อ่านอยู่บ้าง แต่เนื้อหาสาระจะยังคงเป็นคำสอนของหลวงพ่อบ้านอยู่อย่างสมบูรณ์ ลองอ่านดูสักกัณฑ์ คณะผู้จัดทำได้ใช้เวลาและความสามารถเต็มที่กับ

หนังสือชุดนี้ และหวังอย่างยิ่งว่าผู้อ่านจะได้ประโยชน์สมเจตนารมณ์
หลวงพ่อดีพยายามที่จะสื่อความหมายคำสอนของ
พระพุทธองค์ให้เข้าใจได้ง่ายและปฏิบัติตามได้ เพื่อว่าเมื่อปราศจาก
หลวงพ่อดีแล้ว ลูกศิษย์ก็จะยังเดินทางได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอขอบคุณทุกท่านที่ได้ช่วยถอดเทปทั้ง ๑๒ ชุดนี้ ได้แก่
คุณพิราศิณี คุณเบญจ คุณพมญา คุณทวี และพระดร.ณัฐ ผู้ช่วย
ตรวจทานในภาคภาษาบาลีและจัดทำรูปเล่ม และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง
คุณธนวัช (โหน่ง) ที่ช่วยเป็นที่ปรึกษาในการตั้งชื่อหนังสือและ
ออกแบบปกทั้งหมด เด็กชายณัฐวัชต์ (น้องกร) ผู้วาดภาพประกอบ
ในเล่ม และคุณโสรัศยา (หม่ออิว) ผู้เป็นธุระในการจัดพิมพ์

ขออนุโมทนากับทุกท่านแม้ไม่ได้เอ่ยนามมาในที่นี้ ที่มีส่วน
ช่วยให้หนังสือชุดนี้สำเร็จออกมาได้สมเจตนารมณ์ตามที่หลวงพ่อดี
ทูลเคยตั้งใจไว้

ขอกุศลผลบุญที่เกิดจากการกระทำนี้ จงส่งผลให้ท่านทั้ง
หลายบรรลุเป้าหมายไม่ว่าทางโลกหรือทางธรรมโดยสมบูรณ์ ให้
ปัญญาเกิดจนเป็นที่พึ่งของตัวเองได้ ให้ทางสว่าง บรรลุถึงมรรคผล
นิพพานในเร็ววัน ในชาตินี้ ด้วยกันทุกถ้วนหน้าด้วยเทอญ

แม่ชีโย

๘ มกราคม ๒๕๕๖

เตรียมใจเอาไว้ก่อนว่า “อย่าลืมนั่น”

ปัจจุบันนี้คนนั่งสมาธิมากกว่าใช้ปัญญา หลวงพ่อเน้นเสมอว่าถ้าไม่มีหัวข้อคิดเตรียมไว้พร้อม นั่งสมาธิไปก็สูญเปล่า ข้อมูลประวัติส่วนตัวก็เป็นสิ่งสำคัญ หลวงพ่อได้บอกวิธีการใช้ปัญญาพิจารณาและตัวอย่างไว้อย่างพร้อมมูลใน “ใจเอ๋ย”

ธรรมเทศนา วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๕๓
ณ วัดป่าบ้านค้อ จังหวัดอุดรธานี

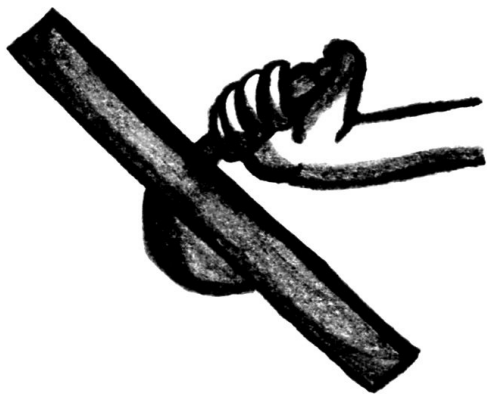
เตรียมเอาไว้ก่อน

การสอนเรื่องสติปัญญานี้ แทบจะไม่มีใครสอนเลย พยายามถามแต่ละกลุ่มแต่ละคนมาก็ว่าครูบาอาจารย์สอนให้ทำสมาธิให้จิตสงบก่อน ต่อไปจึงหาวิปัสสนา หาปัญญา นี่หลักการ มันก็เหมือนอย่างนั้นแหละ ถูกต้องอยู่ แต่มันไม่ถูกทั้งหมด

คือเมื่อทำสมาธิไปแล้ว ก่อนที่จะน้อมใจไปสู่ปัญญาวิปัสสนา เราได้เตรียมปัญญาไว้พร้อมรึยัง ปัญญาส่วนนั้นนะ มันสำคัญตรงนี้ต่างหากละ หลักการมันพูดถูก สมมติว่าคนไม่เคยฝึกปัญญามาก่อน เคยทำสมาธิเพียงอย่างเดียว เมื่อทำสมาธิไปแล้ว มีโอกาสที่จะต่อไปวิปัสสนา ต่อไปหาปัญญาได้ไหม คำตอบคือไม่ได้ เพราะไม่ได้เตรียมปัญญาเอาไว้ ผู้ที่จะต่อปัญญาไปได้ มันจะต้องฝึกปัญญามาก่อน เตรียมการไว้ก่อน วางโครงสร้างในความคิดไว้ก่อนว่าจะคิดอย่างไรให้เป็นไปตามสัจธรรมความเป็นจริง ให้เป็นไปตามหลักไตรลักษณ์ มันต้องวางโครงสร้างในความคิด มีความขยันหมั่นเพียร มี

ความชำนาญในการคิด พุดง่าย ๆ คือฝึกการคิดนั่นเอง

การฝึกในการคิดนี้ ยังไม่ถือว่าจะละกิเลสตัณหาได้ เป็นแต่เพียงการเตรียมการในการคิดเฉยๆ เมื่อเราเตรียมการในการคิด เราจับช่องทางที่จะคิดได้ดีแล้ว เราจึงมาทำสมาธิ เมื่อออกจากสมาธิมา ก็โน้มไปสู่ปัญญาที่เราเตรียมเอาไว้ได้เลย หลักเดิม ปัญญาอันเดิม เอามาคิดเพิ่มเติมใหม่ ทำบ่อยๆ แนวความคิดของเรา ก็จะค่อยละเอียดขึ้นๆ ความชัดเจนในการรู้เห็นก็จะมากขึ้น เป็นลักษณะเอาสมาธิมาเสริมปัญญา คือเสริมสิ่งที่มียู่ ถ้าปัญญาไม่มี มันเสริมไม่ได้ ออกจากสมาธิ มาก็นิ่งเฉยๆ หากความคิดอะไรก็ไม่ได้ นอกจากจะไปหาธรรมะตามตำรา หมวดนั้นบ้าง หมวดนี้บ้าง มาคิดตามตำราไป พอคิดไปตามตำรามันก็รู้สึกว่ารู้อแล้ว รู้จากตำราที่เคยศึกษามาก่อน ทำให้คิดต่อไม่ได้ ก็หยุดคิดกันเพียงเท่านั้น นี่หลักการพุดพุดถูกก็ตาม แต่ไม่สมบูรณ์แบบ ยังมีปัญหาในการปฏิบัติอีกมากทีเดียว ต้องโน้มให้เป็น

ต่างคนต่างเขียน

ตวปัญหาที่ว่ามานี้ ต้องเป็นปัญหาเฉพาะตน เรา
คิดเอง พิจารณาเอง เอาหลักความจริงมาคิด หลักความจริง
สำนวนโวหาร ประโยคต่างๆ จากตำรามันไม่จำเป็น เราควร
คิดด้วยปัญญาของเรา จากเหตุผลของเราเอง แต่ให้ลงตัวกัน
กับหนังสือที่ท่านกล่าวเอาไว้ในเรื่องเดียวกัน

ส่วนประโยคข้อความสำนวนต่างๆ ให้เป็นของเราเอง
ให้เป็นเรื่องเดียวกันกับหนังสือที่มีอยู่ ความหมายเดียวกัน
ทั้งหมด นั่นคือปัญญาของเรา ไม่จำเป็นที่จะต้องเอาประโยค
ในตำรามาคิดให้มันถูกทุกตัวอักษรทุกประโยคข้อความ
การฝึกปัญญา คำว่ารู้แล้วให้ตัดทิ้งไป อย่าให้มีคำนี้ ถ้ามี
คำนี้มาเมื่อไรหมดสิทธิ์ทันที

ปัญญาในความคิดตัวนี้จะไม่เหมือนกัน คือคิดเรื่อง
เดียวกัน แต่สำนวนโวหารจะแตกต่างกัน สมมติว่าหลวงพ่อบ
ให้การบ้าน ให้เขียนเรื่องเดียวกัน คือเรื่องอนิจจัง ใครมีสำนวน
โวหารปฏิภาณประโยคอะไรก็แล้วแต่ ให้เขียนมา ไม่ต้องไป

เขียนแบบจากใครๆ ทั้งสิ้น เป็นลักษณะแนวความคิดเห็น ส่วนตัวล้วนๆ เป็นตัวใครตัวมัน ส่วนมากเมื่อเขียนออกมา สำนวนต่างๆ จะไม่เหมือนกันเลย ทั้งที่เขียนเรื่องเดียวกัน นี่คือลักษณะที่เราต้องการให้เป็น เป็นปัญญาของแต่ละบุคคล

ถ้าเราไม่เตรียมปัญญาเอาไว้ เมื่อทำสมาธิไปแล้ว จะเอาอะไรไปคิด มันคิดไม่ได้ ตัวอย่างเช่น วันพรุ่งนี้เช้า เราจะทำอาหารถวายพระ มันต้องเตรียมก่อน จะมีผักมีอะไรต่างๆ ก็เตรียมการไว้ก่อนล่วงหน้า พอพรุ่งนี้เช้า เราลงมือทำได้เลย จะผัด จะแกง จะต้ม จะยำอะไรก็แล้วแต่ ทำได้เลย เพราะเรามีอยู่แล้ว เตรียมการไว้แล้ว มันก็ง่ายขึ้น ไม่ใช่ว่าอาหารไม่มีเลย ไม่เตรียมการล่วงหน้า ตื่นเช้ามาจะมาทำอาหาร มันสายเกินไปเสียแล้ว อาหารนั้นๆ ก็คือแนวความคิดของเรานั้นเอง ต้องเตรียมการล่วงหน้า วางโครงสร้างความคิดเป็นส่วนตัว ความคิดนี้ไม่ต้องเขียนแบบจากใคร

การได้ฟังครูบาอาจารย์ก็เป็นเพียงโครงสร้างอย่างหนึ่ง เป็นเพียงอุบายเฉยๆ เราไม่เอาสำนวนโวหารจากครูบาอาจารย์ ให้เป็นความคิดเฉพาะตัว ถ้าเป็นความคิดเฉพาะตัวเองอย่างนี้ ถึงจะมีความคิดสั้นๆ น้อยๆ นิดๆ ก็มีความหมาย ข้อสำคัญ

ให้เป็นปัญญาเฉพาะตัวเองเท่านั้น การรู้มาก การพิจารณาตามหนังสือมากๆ จะไม่เกิดความแยบคาย ทำอะไรไม่ได้

คนก่อเหตุ

คำว่าโยนิโส หมายถึงคิดบ่อยๆ ตรึกตรองบ่อยๆ พิจารณาบ่อยๆ พยายามฝึกวิจัยวิเคราะห์วิจารณ์อะไรต่างๆ บ่อยๆ ให้เป็นไปตามไตรลักษณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง คือ **ใครมีความชำนาญในอนิจจัง ก็เอาอนิจจังเป็นหลัก ทุกข์ อนัตตา เป็นตัวเสริม หรือใครมีความชำนาญเรื่องทุกข์ ก็เอาทุกข์เป็นหลักได้เลย**

แต่การพิจารณาเรื่องทุกข์ ต้องหาเหตุให้ได้ เพราะณ ปัจจุบันทุกข์มันเป็นผล ส่วนเหตุที่จะให้เกิดเป็นผลนั้น มันเป็นอย่างไรรึ ต้องหาเหตุให้มัน ลำพังคิดแต่ความทุกข์ ธรรมดา ทุกข์กาย ทุกข์ใจอย่างโน้นอย่างนี้ไม่ได้ ไม่พอ มันต้องหาเหตุของทุกข์

เหตุให้เกิดความทุกข์มีอะไรบ้าง เหตุในปัจจุบันนี้เป็นอย่างไร อดีตที่ผ่านมาเป็นอย่างไร อดีตในชาตินี้ หรือวันนี้ หรืออดีตชั่วโง่ก่อนๆ ที่ผ่านมา เราว่าให้ใครบ้างไหม บางทีชั่วโง่ที่ผ่านมา เอาตอนเช้า เราว่าคนนั้น เราว่าคนนี้ บ่นคนนั้น

บ่นคนนี้ แล้วก็กล่าวขวัญคนนั้น นินทาคนนี้ นี่คือชั่วโมงที่ผ่านไป ถือว่าเป็นอดีตไปแล้ว แต่ถ้าเขาตีกลับมาในชั่วโมงที่สอง นั่นคือปัจจุบันของเรา เราเป็นทุกข์รีเปล่า เป็นทุกข์

อดีตมีทั้งในระยะสั้นๆ ระยะกลางๆ และระยะยาว ระยะสั้นๆ คือผ่านไปแม้แต่นาทีเดียว ก็ถือว่าเป็นอดีต นาทีที่ผ่านไป เราว่าอะไรกับใครบ้างไหม ว่าอย่างไร เมื่อเขาได้ตอบกลับมา ก็แสดงว่าเราว่าเขาอย่างนี้ เราต้องยอมรับส่วนนั้น นี่เรียกว่าสิ่งที่เกิดในอดีตในระยะสั้นๆ จะหนึ่งเดือน หนึ่งปี ก็ตาม ล้วนแล้วแต่เป็นอดีต และเป็นเหตุอย่างหนึ่งของทุกข์

อดีตอันดับกลาง เอาแค่ชาติที่เราเกิดมาในปัจจุบันนี้ เราได้ก่อเหตุอะไรเอาไว้ เฉพาะกับตนเอง กับเพื่อนฝูงหมู่คณะ ผลเกิดขึ้นเนื่องจากคนอื่นก็มี เนื่องจากตัวเองก็มี

หัดสังเกตในชาติปัจจุบัน โดยเรียบเรียงเรื่องราวของชีวิตเราที่เกิดมา มีอะไรบ้างที่เราจำได้ ตั้งแต่วัยหนุ่มวัยสาว จนถึงปัจจุบัน เช่น เรื่องโรคภัยไข้เจ็บ อันนี้เป็นเรื่องของสุขภาพตัวเองที่ไม่ดี ชาติขั้นนี้ไม่ดี อาจจะเป็นเพราะไม่รักษาสุขภาพ ทำให้เป็นโรคภัย ทำให้เป็นทุกข์เดือดร้อนขึ้นมา ทุกข์เพราะการเจ็บไข้ได้ป่วย นี้ก็ส่วนหนึ่ง เหตุเกิดเพราะเราที่รักษาสุขภาพ

ไม่ดี ส่วนทุกข์เนื่องจากภายนอก เช่น คนอื่นพูดให้เราเสียหาย
อย่างนี้เป็นต้น ตามปกติแล้ว ถ้าไม่มีเราเป็นคนก่อเหตุเอาไว้
ในเบื้องต้น ธรรมดาๆ แล้วจะให้คนนั้นมาด่าเราซึ่งๆ หน้าก็ไม่มี
มันต้องมีเหตุเสียก่อน

จะได้ระวัง

๑

วนคนชอบด่าว่าคนอื่นโดยไม่มีเหตุ ก็เพราะเป็นคนนิสัยอย่างนั้น เอาเป็นหลักเป็นเกณฑ์ไม่ได้ คือบางคนชอบนินทาคนนั้น ชอบนินทาคนนี้ กล่าวขวัญคนนั้นบ้างคนนี้บ้าง ส่วนมากคนประเภทนี้ การสรรเสริญคนอื่นไม่ค่อยจะมี แต่นินทาคนอื่นชอบนัก เป็นลักษณะอัตโนมัติสูงเกินไป ไม่ยอมเสียเปรียบใคร เรียกว่าคนขาดมุกติตธรรม ไม่ยินดีกับผู้อื่น พยายามตัดทอน อิจฉาริษยาอยู่ตลอดเวลา นินทาคนนั้นบ้าง คนนี้บ้างอยู่ตลอดเวลา นี่คือนิสัยของคนๆ นั้น

อย่าไปถือเป็นหลักเป็นเกณฑ์ คนประเภทนี้ ปล่อยตามเรื่องของคนๆ นั้นไป เราศึกษาเรื่องที่เกิดขึ้น จากสิ่งภายนอกจากคนอื่นเล่าให้ฟัง ส่วนมากเราไปฟังคนประเภทนี้ขึ้นมา เลยเกิดเรื่องเกิดราว ฆ่ากัน ตีกัน ต่อกัน เกล็ดขัดแย้งกัน

ถ้าเราถือส่วนรวมเอาไว้ว่า คนเราเกิดมา ระหว่างคนพาลกับนักปราชญ์บัณฑิต มีกิริยามารยาท ความเป็นอยู่นิสัยใจคอแตกต่างกันอย่างไรบ้าง เราศึกษาคนพาลให้เป็น ศึกษา

นักปราชญ์บัณฑิตให้เป็น

ลักษณะคนพาล เรื่องไม่มีก็พยายามสร้างเรื่องขึ้นมาให้ได้ คือว่าพยายามจะหักล้างคนนั้น หักล้างคนนี้ เพื่อจะยกตัวเองข่มท่านตลอดเวลา นี่คือพาลหาเหตุ พาลหาเรื่อง ถ้าคนมีนิสัยอย่างนี้ ห้ามไม่ได้ ถือว่าเป็นสันดานของเขา เราก็ต้องทำใจ ต้องปล่อยเขาไป ให้อุตุตัวเราก็แล้วกันว่าเราเคยทำ เคยพูดให้คนอื่นอย่างนั้นหรือไม่ เราต้องศึกษาตัวเองให้เป็น

แต่ถ้ามีคนพาลปะปนอยู่กับนักปฏิบัติจริงๆ แล้วจะเป็นผลดี เพราะว่่านักปฏิบัติคนนั้นจะได้ระวังตัวเอง ส่วนคนพาลก็จะเสริมสร้างบารมีให้เราได้ เพราะว่าเมื่อเขาพาลมา เราก็ฟังไป เราอดทนไป ให้เป็นขันติบารมีไปในตัว เราก็จะระมัดระวังฝีปากเราให้ได้ เมื่อเข้าใกล้คนนี้เมื่อไหร่ เราจะรักษาคำพูดเราอย่างไร เราจะสำรวมตัวเองให้ได้

คำพูดของเราหรือการกระทำของเราก็เหมือนกัน จะทำอย่างไรเพื่อว่าจะไม่ให้คนๆ นั้นทำอะไรรเราได้ มันต้องระมัดระวังอย่างนี้

นี่คือผลดีกับนักปฏิบัติ การพูดไม่ดี ทำไม่ดี ก็ปล่อยให้เป็นเรื่องของคนๆ นั้นไป ถือว่าเขาสอนเรา แสดงธรรมะ

แสดงความจริงให้เราฟัง คนประเภทนี้มีอยู่ทุกหนทุกแห่ง มีทุกสังคม พวกนิินทาคนนั้น นิินทาคนนี้ หรือบางทีคนก็นิินสย กระชอกโสกฮากขวานผ่าซาก ไม่มีลักษณะการอ่อนน้อม ถ่อมตัว พูดไม่มีกาลเทศะ พูดเสียงดังโหวกเหวกโวยวาย ไปอย่างนั้น อันนั้นก็นิินสยคนๆ นั้นอีกนั่นแหละ

พยายามรักษาตัวเราให้เป็น เห็นคนเว็กร้ากๆ มา ก็อย่า เว็กร้ากตามเขา มันไม่ดี ปล่อยเขาคนนั้นร้ากคนเดียวคำเดียว โดยเราไม่ตอบโต้ ไม่ร้ากตอบ มันก็ไม่รุนแรงอะไร นานๆ เข้า มันก็จะค่อยๆ ทุเลาไปเองได้

การเป็นนักปฏิบัติ เมื่ออยู่ร่วมกับคนอื่น การพูดเสียงดัง การหัวเราะลั่นเสียงดังก็เหมือนกัน ต้องดูกาลเทศะ ต้องดู เหตุการณ์ของมัน สังคมเขาเป็นอย่างไร ต้องดู เขาเรียกว่า *ปรีสัญญฤตา* เราอยู่ที่ไหน ต้องรู้จักสังคมที่นั่น สามารถปรับตัวเองเข้าสู่สังคมที่นั่นให้ได้ ให้เราอยู่รอดให้ได้ นี่คือเหตุต่างๆ เกิดขึ้นนานาประการ

ให้เราศึกษาเหตุให้เกิดทุกข์ให้ดี ถ้าเราไปเอาเหตุมาเป็นหลัก โดยขาดการศึกษาให้รอบคอบ เราจะเลือกไม่ได้ว่า เหตุใดควรเอามาปฏิบัติ เหตุใดไม่ควรเอามาปฏิบัติ เราต้อง

๑๖ จะได้ว่า

สังเกตให้เป็น ไม่ใช่เอาทั้งหมดหรือทั้งทั้งหมด *ธัมมวิจยะ* คือ
เลือกให้ถูกหลักถูกเกณฑ์ ถ้าผู้ใดมีนิสัยชอบพิจารณาเรื่อง
ความทุกข์ ก็อย่าลืมหเหตุให้เกิดทุกข์

เป็นขี้เถ้าไปแล้ว

๑
๓

ถ้าหากผู้มีนิสัยชอบพิจารณาเรื่องอนัตตา คำว่า
อนัตตา หมายถึงว่าเป็นสิ่งหมดสภาพไป เหมือนกระดาษ
หนังสือพิมพ์ฉบับหนึ่ง เราเอามาอ่านก็เป็นหนังสือพิมพ์
แต่ถ้าเราเอาไฟไปเผาทิ้งแล้ว มันไม่เป็นหนังสือพิมพ์ แต่
เป็นขี้เถ่าไปแล้ว นี่คือหมดสภาพจากหนังสือพิมพ์ไป

เหมือนกันกับร่างกายเราทุกส่วน ถ้าอยู่รวมกันเป็น
กลุ่มเป็นก้อนธาตุสี่ เราก็เป็นอย่างนี้ๆ แหละ แต่ถ้าเราตายไป
เอาไปเผา ก็เหลือแต่ฝุ่น เหลือแต่กระดูก อันนั้นคือตัวอนัตตา

เราพิจารณาเราให้เป็น ถ้าเราไม่พิจารณาส่วนนี้ จะ
พิจารณาสิ่งภายนอกก็ได้ ภายนอกต่างๆ ที่มันเกิดขึ้น มันเกิด
ขึ้นด้วยเหตุของปัจจัยของมันเอง มันตั้งอยู่ก็ตั้งอยู่ด้วยปัจจัย
ของมันเอง และมันหมดสภาพไปตามสภาพของมันเองทั้งนั้น

ไม่แตกต่างกันเลย

ค

อย่างธาตุชั้นของเรา เกิดขึ้นเพราะอะไร เพราะปัจจัยของมันเอง คือสังขาร คำว่าสังขารจิต จิตที่มีกิเลสตัณหา มันติดสร้างภพชาติต่างๆ เกิดขึ้นมา เป็นรูปร่างกลางตัวเป็นมนุษย์ก็ตาม มนุษย์เรานี้มันเป็นสมมติอีกสมมติหนึ่ง คือลักษณะท่าทางคนที่เป็นมนุษย์ เป็นผู้มีใจสูง เป็นผู้มีสติปัญญาที่ดี

ถ้าดูว่าธาตุสี่นี้กับมนุษย์เรา มันคนละตัวกัน มันแยกกันได้ คุณลักษณะผิวเผินเป็นมนุษย์เหมือนกันทั้งหมด เพราะว่ามีธาตุสี่เป็นหลัก แต่จิตใจมันแตกต่างกัน มันแยกกันอยู่ มีมนุษย์สัตว์ดิรัจฉาน รูปร่างกลางตัวเป็นมนุษย์ แต่ใจเป็นเปรตก็ได้ เป็นสัตว์ดิรัจฉานก็ได้

พิจารณาธาตุสี่เรากับธาตุสี่ของสัตว์ต่างๆ ที่มีอยู่กับโลกอันนี้ ไม่แตกต่างกันเลย ธาตุสี่ของสัตว์ดิรัจฉานทุกประเภทกับธาตุสี่ของเรามันไม่ต่างกัน มีธาตุดิน น้ำ ลม ไฟ เหมือนๆ กัน

ภาพชาติต่างๆ ที่สัตว์เกิดขึ้นมาก็เกิดตามบุญตามกรรมของเขา เขาก็อยู่ตามนั้น แต่ตัวสำคัญคือจิตใจ ตัวธาตุสี่เป็นองค์ประกอบเฉยๆ เราสร้างขึ้นมาเพื่ออาศัยชั่วคราวเวลาสั้นๆ ไม่กี่ปี จิตกับร่างกายก็พลัดพรากจากกัน ให้เราคิดบ่อยๆ

แม้แต่สมบัติพัสถานที่เรามีมาอยู่ในเบื้องต้นจนถึงปัจจุบันนี้ก็ตาม พวกนั้นเป็นวัตถุของโลก และก็เป็นที่ธาตุอีกนั้นแหละ เป็นธาตุสี่ เขาเรียกว่าธาตุภายนอก ส่วนตัวเราเป็นธาตุภายใน ก็ต้องละกันอยู่แล้ว แล้วใจจะไม่ละธาตุภายนอกเล่า มันต้องละ มันต้องปล่อย มันต้องทิ้งต้องวางที่เราสวดอยู่เสมอๆ ว่า เราจะพลัดพรากจากของรักของชอบใจไปนั่นละ ของแน่นอนอยู่แล้ว

วัตถุสมบัติ ทั้งกายทั้งตัว มันเป็นของหวงแหน ก็ต้องพลัดพรากแน่นอน หรือว่าร่างกายของเราทุกส่วนที่เราหวงแหนอยู่ ก็ต้องพลัดพรากแน่นอนเช่นเดียวกัน ฉะนั้น ไม่มีอะไรเป็นสาระแก่นสารกับตัวเราขณะนี้ อันนี้ก็มิไป อาศัยกันไป รักษากันไป วันหนึ่งคืนหนึ่งเท่านั้นเอง

เรามีรูปร่างกลางตัวเป็นมนุษย์ก็เป็นผลดี ดีกว่าสัตว์ดิรัจฉาน พวกสัตว์ดิรัจฉานก็มีธาตุสี่เหมือนกัน แต่เขาไม่คิด

ไม่มีแนวความคิด ไม่มีสติ ไม่มีปัญญา เขาอยู่กับแบบโมหะ
ความลุ่มหลง ไม่มีความฉลาดอะไรเลย

แต่มนุษย์เรามีธาตุสี่ เป็นประเภทมีจิตใจสูง คำว่าสูง
คำเดียวนี้ เอาอะไรเป็นตัววัด สติปัญญาจะเป็นตัววัด เป็นตัวนำ
ถ้าสติปัญญาของคนเรานี้ได้แนวความคิดฝึกฝนทางใฝ่ต่ำ
เช่น เรื่องกามคุณทั้งหลาย เรื่องความโลภบ้าง คิดเรื่องเอาแพ้
เอาชนะกันบ้างต่างๆ อิจฉาทาร้อนกันบ้างก็ตาม อาการทั้งหมด
ที่ว่ามานี้ไม่แตกต่างจากอาการของพวกสัตว์ดิรัจฉาน

เพราะฉะนั้น มนุษย์จึงควรพยายามที่จะรักษาใจตัวเอง
ให้ได้ เป็น มนุสสมนุสสานัง รูปร่างกลางตัวเป็นมนุษย์ ก็ทำใจ
ให้เป็นมนุษย์ด้วย นี่คือการปฏิบัติประจำวันของเรา

หาตัวจริงให้ได้

ใ
 รามมาปฏิบัติ เราไม่หวังเอาชนะใคร ใครจะทำอะไร ก็ปล่อยให้ทำ เรื่องของเขา แต่เราจะปฏิบัติตัวเองให้ได้ สำรวมตัวเองให้เป็น ถ้าหากว่าไม่มีคนพาลคนใดอยู่ใกล้เรา เราก็จะไม่สำรวม เผลอปล่อยให้คิดเตลิดเปิดเปิงไป ไม่ระมัดระวัง คำพูดคำจา ไม่ระวังการทำการคิดต่างๆ ไม่มีความสำนึกตัวเอง แต่เมื่อมีสิ่งต่างๆ มาแฝงอยู่ใกล้ๆ ตัวเรานี้ เราก็ระวังตัวเองได้ นี่ก็เป็นผลดีอย่างหนึ่ง เป็นตัวเสริมสร้างบารมี เตือนสติเรา ให้เป็น

เลือกธรรมะให้เป็น การเลือกธรรมะ เลือกดูภายนอก ง่ายๆ ดูว่าคนกลุ่มนั้น ดูกิริยามารยาทของเขา การกระทำ คำพูด เราเห็นสมควรหรือไม่ เราชอบใจหรือไม่ ถ้าเราคิดว่า ไม่ชอบการกระทำและคำพูดของเขา เราก็ไม่ควรพูดและไม่ควรทำตามอย่างเขา เพราะการพูดการทำไปอย่างนี้ ทุกคนรับไม่ได้ เราก็รับไม่ได้ ถ้าเราไปทำอย่างนี้อีกคน คนอื่นก็รับเราไม่ได้เช่นเดียวกัน ต้องสังเกตเราให้เป็น สังเกตเขาให้เป็น

การศึกษาคนให้ดูที่ธรรมชาติของเขา เพราะแต่ละคนจะมีธรรมชาติเป็นของตัวเอง แต่ใครจะแสดงทางดีหรือไม่ดี ออกมามากกว่ากัน มันแตกต่างกันตรงนั้นเอง ทุกคนแสดงความจริงของตนเอง การแสดงความจริง ต้องแสดงโดยธรรมชาติของมัน ไม่ใช่ว่าจะมานั่งหลับหูหลับตา นึกคำบริการมพุทโธ ให้มันชั่วขึ้นมา มันก็ไม่ชั่วหรอก มันก็ดีเหมือนกันทั้งหมด นั้นแหละ

ฉะนั้น การดูคน ต้องดูโดยธรรมชาติ ตามวันปกติ เวลาปกติ นิสัยปกติ จะไปดูกันในช่วงภาวนาปฏิบัติ ดูไม่ออก มันเหมือนกันทั้งหมด

ให้เราสังเกตว่า เราจะหาธรรมะได้จากที่ไหน ไม่ได้ให้ไปเพ่งโทษใครนะ ให้ดูความจริง นิสัยของคนๆ นั้นเป็นอย่างไรบ้าง ถ้าคนดีเราก็เอาเป็นตัวอย่าง เวลาเขาพูดดี พูดอย่างนี้ๆ พยายามเลียนแบบ ส่วนคนพูดไม่ดี พูดอย่างนี้ๆ เราก็พยายามสละทิ้งไป อย่าเอาคำพูดอย่างนั้นมาใส่ใจของเรา

เราจะเลือกหาธรรมะของแต่ละวัน การศึกษาธรรมะมันมีมากมายก่ายกอง ไม่จำเป็นจะไปเอาจากหนังสือต่างๆ มาเรียนทั้งวันทั้งคืน ถึงจะเรียนก็เรียนไปตามหลักการ

แต่ในภาคปฏิบัติ เราต้องหาตัวจริงให้ได้ เพราะในหนังสือต่างๆ ท่านเขียนไว้ทั้งหมด เขียนเรื่องของคนดีและคนไม่ดีนั่นเอง เราจะหาตัวจริงว่าคนดีเขาทำอะไร คนไม่ดีเขาทำอะไร ต้องหาดูตัวจริง คือหาตัวคน ดูเขาบ้าง ดูเราบ้าง อย่าเพิ่งโทษคนนั้น อย่าเพิ่งโทษคนนี้ ว่าเขาไม่ดีอย่างนั้น อย่าเพิ่งโทษเขา ให้เพิ่งตัวเรา ทำไมเราชอบตำหนิคนอื่น

ฝนตกมานี้ไม่ถนัดพูดเลย พูดไปก็ฟังไม่รู้เรื่องกันนะ สังเกตดู เอ้าๆ เออละ ไป เออละ นี่ก็เหตุนี้งละ เหตุฝนตก ฟังไปก็ไม่รู้เรื่องกัน

ธรรมเทศนา วันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๑
ณ วัดป่าบ้านค้อ จังหวัดอุดรธานี

มองไม่เห็นฝั่ง

๒

ตั้งแต่เบื้องต้นจนถึงปัจจุบัน การภาวนาปฏิบัติ เฉพาะ ส่วนตัว พยายามเน้นหนักเรื่องปัญญาการพิจารณาให้มาก เมื่อ สมัยอาตมาอยู่ในเพศฆราวาสก็ตาม การพิจารณาธรรมะ ไม่ว่าจะ ทำงานหรืออยู่ที่บ้าน จะมองพิจารณาภาพพจน์สิ่งต่างๆ ที่ เรามีประสบการณ์อยู่ในปัจจุบันและประสบการณ์ที่เคยผ่าน มาในอดีตมาประยุกต์กัน พิจารณาถึงความจะเป็นไปในอนาคต ว่ามันมีผลต่อเนื่องกันอย่างไร นี่คือมองภาพความเป็นจริงของ ความเป็นอยู่ทุกๆ ด้าน

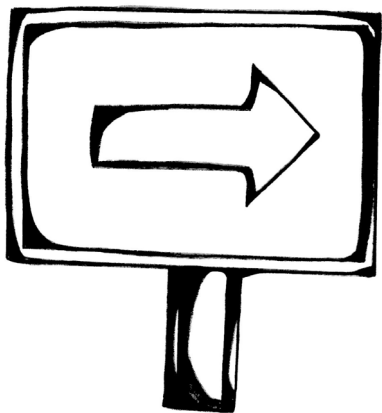
พิจารณาตัวเองว่า ขณะนี้เราตกค้างอยู่ในโลกนี้มานาน แต่ไม่ทราบว่าจะตกมาอยู่ในกัปไหนภพไหน ก็พยายามลอบตาม กระแสของโลกตั้งแต่กัปนั้นจนถึงปัจจุบัน ยังมองไม่เห็นฝั่ง เห็นฝาว่าเราจะสิ้นสุดหรือจะหยุดในการลอบตามกระแสโลก นี้เมื่อไร ทีนี้พวกเราทั้งหลายหรือตัวอาตมาเองได้เคยพิจารณา อยู่ก็ตาม มาพิจารณาว่าเหตุอันใดหรือมีสิ่งใดที่ทำให้เรา ทั้งหลายได้ลอบตามกระแสของโลก และจะหาอะไรที่จะหา

อุปายตัดเส้นทางอันนี้ให้มันหมดไปสิ้นไปจากหัวใจตัวเอง

เมื่อพิจารณาดูว่าสิ่งใดที่เรามีความรัก สิ่งใดที่เรามีความพอใจ มีความยินดี มีความผูกพัน มีความยึดถือว่าสิ่งนี้เป็นเราหรือเป็นของของเรา ความผูกพันความยินดีนี้เองจึงเป็นปัจจัยที่จะให้สืบเนื่องต่อไปในอนาคต เพราะสิ่งเหล่านี้มันมีมาในอดีต ที่เราอยู่ในชาติปัจจุบันเดี๋ยวนี้ก็มีมาในอดีต ในชาติอดีตที่เราผ่านมาเกิดมา ก็มีเหตุมีปัจจัยหนุนกันมาจนถึงปัจจุบัน และก็จะหนุนต่อไปในอนาคตด้วย ฉะนั้น อุปาทานความยึดมั่นถือมั่นว่านี่เป็นเราและเป็นของของเรา อุปาทานตัวนี้เองมันทำให้จิตเราผูกใจ หรือมันหมายความว่าโลกนี้มีความสุข มีความเจริญ มีความยินดี

เมื่อเรามาพิจารณาดูใจตัวเองอย่างนี้แล้วว่าอารมณ์ของจิตที่มันมีอยู่อย่างนี้ เกิดขึ้นด้วยเหตุอันนี้ ตั้งอยู่ด้วยเหตุอันนี้ และจะมีปัจจัยให้เป็นไปตามเหตุอันนี้แล้ว เราจะเอาเหตุอันที่เกิดขึ้นนี้มาพิจารณา เพราะว่าปัญญาเรามีอยู่ ปัญญาที่เรามีมากน้อยอย่างไร ก็เอาปัญญาที่เรามีอยู่นี้มาพิจารณาธรรม คำว่าธรรมนั้นหมายถึงว่ามองสิ่งนั้นให้เป็นธรรม ส่วนธรรมที่เราอ่านตามตำรับตำรานั้นเป็นชื่อของธรรม ส่วนธรรม

ที่เป็นตัวจริงนั้นคือหลักความจริง คือหลักความเป็นธรรม คือเรามองพิจารณาให้ความเป็นธรรมแก่ทุกอย่าง ว่าสิ่งนั้นดี สิ่งนั้นชั่ว สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนิจจัง หรือสิ่งนั้นเป็น อนัตตาก็ตาม ก็พยายามพิจารณาให้เป็นหลักธรรม หลักความจริง

ชี้
ทิศทางออก

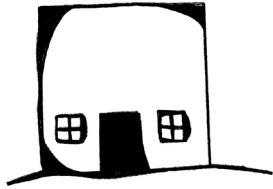
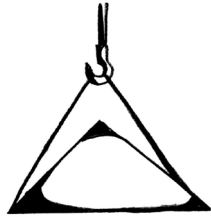
หลักความจริงความเป็นธรรมนี้เองเป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าซึ่งว่าด้วยหลักเหตุผล พระพุทธเจ้าสอนพุทธบริษัทในครั้งพุทธกาล และก็ได้บรรลุมรรคผลเป็นจำนวนมาก พระพุทธเจ้าก็เอาหลักความจริงและเอาหลักความเป็นธรรมแก่ทุกสิ่งทุกอย่างนั้นเองมาอบรมสั่งสอนประชาชนในครั้งพุทธกาล

ทีนี้ในครั้งพุทธกาลเขาก็เอาเรื่องความจริง เอาหลักความจริง เอาหลักความเป็นธรรมอันนี้ มาพิจารณาให้รู้เห็นตามสภาพความเป็นจริงแต่ละสิ่งแต่ละอย่างโดยความเป็นธรรม การพิจารณาทุกข์ ก็ให้เป็นความทุกข์จริงๆ การพิจารณาความไม่เที่ยง ก็ให้พิจารณาเห็นว่าสิ่งนี้ไม่เที่ยงจริงๆ การพิจารณาเรื่องอนัตตา ไม่มีสิ่งใดเป็นของของเรา ก็ให้ความเป็นธรรมแก่สิ่งนั้นๆ ทุกอย่างๆ ไป

นี่คือการใช้ปัญญาขั้นพื้นฐานในการภาวนาปฏิบัติ ถ้าเราไม่วางพื้นฐานไว้อย่างนี้ ใจเราก็จะมีความผูกพัน มี

ความยินดีติดข้องอยู่กับของสิ่งนั้น หาทางที่จะออกไม่ได้เลย
ดังเราทั้งหลายที่ติดค้างกับโลกนี้มานานแสนนาน เพราะเรายัง
ไม่หาทางออก และเราก็ยังไม่รู้ว่าออกทางไหนด้วย พระพุทธเจ้า
จึงชี้ทางออกให้บุคคลทั้งหลาย ให้พุทธบริษัททั้งหลายได้ออก
จากโลกนี้ไปโดยหนทางวิธีนี้

พระพุทธเจ้า สมัยก่อนพระองค์ก็มีความผูกพันมี
ความยินดีอยู่กับพวกนี้มานานเหมือนกัน แต่เมื่อพระองค์มา
พิจารณาหลักความจริงของโลกทั้งหมดว่า ไม่มีอะไรเป็นเรา
หรือของของเราแล้วที่จะทำให้พระองค์เกิดอีกต่อไปในชาติภพ
ข้างหน้าหาทางสิ้นสุดไม่ได้ พระองค์จึงพยายามหาอุบายว่า
จะทำอย่างไรจึงจะให้กระแสของโลกที่มีอยู่ในใจของเรานี้ให้
มันหมดสิ้นไป

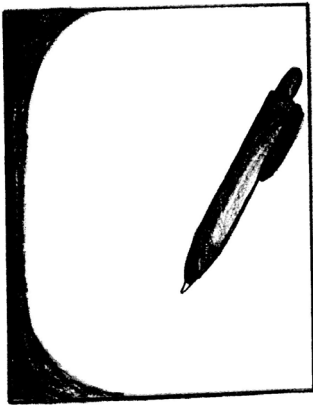

สร้างบ้านให้เสร็จ

พระองค์จึงเอาหลักความจริงอย่างนี้มาพิจารณา
 ขึ้นพื้นฐานเอาไว้ เรียกว่าเป็น *สัมมาทิฐิ* *สัมมาสังกัปป*
 เรียกว่าเป็นวิถีทางเดินในองค์มรรค คือเดินตามองค์มรรค ก็
 ต้องอาศัย *มรรค ๘* อาศัยปัญญาความเห็นชอบนั้นเป็นหลัก
 แกนกลางที่สำคัญ ถ้าปัญญาเราไม่มีแล้ว เราจะปฏิบัติ จะเอา
 อะไรไปปฏิบัติ ไม่รู้จะปฏิบัติอย่างไร หรือปฏิบัติไปอาจไม่ถูก
 ต้องตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า

คำสอนของพระพุทธเจ้ามีอยู่ว่า หลักความจริงมันมี
 อย่างนี้ ก็เอาสิ่งนี้มาวิจัยมาวิเคราะห์ วิวินิจฉัยให้เข้าหลักเข้า
 เกณฑ์ เพื่อให้เราดูเห็นตามหลักความจริง คำสอนพระพุทธเจ้า
 มีหลักเหตุผลอย่างนี้ ถึงว่าจิตใจเรายังไม่ละถอนปล่อยวางใน
 ขณะนี้ก็ตาม แต่ก็วางพื้นฐานเอาไว้ เหมือนกับว่าเรากำลังสร้าง
 ที่อยู่ที่อาศัยสักแห่งหนึ่ง ขณะที่เราสร้างบ้านสร้างเรือนอาคาร
 ที่อยู่ต่างๆ ยังไม่เสร็จ เราก็ยังอยู่ไม่ได้ ก็ต้องสร้างต่อไปจนกว่า
 บ้านหลังนั้นจะเสร็จเรียบร้อยดี เมื่อบ้านหลังนั้นเสร็จเรียบร้อย

ดีแล้วเมื่อไร เราจึงขึ้นไปอยู่บ้านหลังนั้น มีความสุขความสบาย
นี่ฉันใด การภาวนาปฏิบัติ ขณะที่นั่งภาวนาปฏิบัติหรือ
เดินจงกรมปฏิบัติอยู่ก็ตาม ผลของการปฏิบัติยังไม่เกิดขึ้น
กับจิตของเรา เราก็ยังไม่ได้รับผลเรื่องความสุขกายสุขใจเป็น
อย่างไร เราจะพยายามหาอุบายที่จะให้จิตใจเรามีความสุขใจ
เรามีความสบาย ก็ต้องอาศัยการภาวนาปฏิบัติดังเราทำกันอยู่
ในปัจจุบันเดี๋ยวนี้

ห้ปากกา ห้กระดาษ

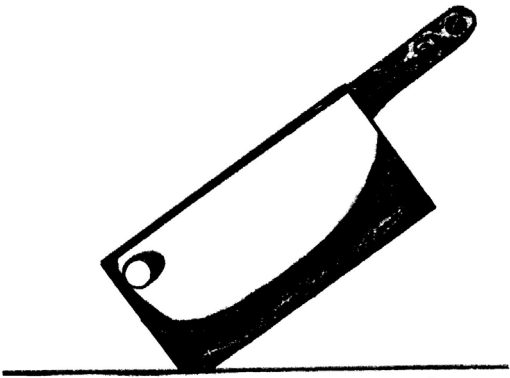
พ ระพุทธเจ้าจึงวางหลักภาวนาไว้ ๒ ประการ คือ สมถภาวนาและวิปัสสนาภาวนา ภาวนาทั้งสองอย่างนี้เป็นของเกี่ยวเนื่องกัน ให้ผลซึ่งกันและกัน หนุนซึ่งกันและกัน ถ้าหากว่าเราทำสมถะแต่อย่างเดียว นึกถึงแต่คำบริกรรมให้จิตมีความสงบแต่อย่างเดียว ทีนี้เมื่อจิตมีความสงบแล้ว ถ้าปัญญาเราไม่มีในพื้นฐาน จะหาอุบายต่างๆ มาคิดมาพิจารณาในหลักความจริง มันก็คิดไม่ได้ เพราะปัญญาเราไม่มี

เหมือนกับว่าเรามีปากกา ดินสอ แต่ไม่มีกระดาษที่จะเขียน หรือเรามีกระดาษอย่างเดียว แต่ไม่มีปากกา ดินสอ ก็ทำให้ตัวหนังสือเกิดขึ้นไม่ได้ มันต้องพร้อมกันทั้งสองอย่าง ทั้งปากกา ทั้งกระดาษ ดินสอ อย่างนี้เป็นต้น

หรือว่าเรามีมิดเล่มหนึ่ง เพื่อมาตัดมาฟัน ปาดนั่นปาดนี่ ถ้าไม่หวังจะเอาประโยชน์จากมิด จะมีมิดไปทำไม ถ้ามิดมันมีคม ก็หวังประโยชน์ในคมของมิด ถ้ามิดปลายมันแหลม ก็หวังประโยชน์ในปลายแหลมของมิด

การภาวนาก็เหมือนกัน เรามีปัญญามีความคิดอยู่ในปัจจุบัน เราก็ต้องหวังประโยชน์ในความคิดของตัวเองให้เป็นไปตามหลักความจริง ถ้าปัญญาเรามีอยู่นี้ ถ้าเราไม่ใช่ปัญญาในทางธรรม ผลที่เกิดขึ้นในการภาวนาปฏิบัติในทางธรรมก็จะไม่เกิดขึ้น ต้องมาฝึกคิด ฝึกนึก ฝึกตรึกตรองทางธรรมอยู่บ่อยๆ คำว่าธรรม คือหลักความจริงดังที่อธิบายมาแล้ว

เหมือนกับเราฝึกเขียนหนังสือในเบื้องต้น เขียนครั้งแรก ตัวหนังสือมันก็ไม่สวยไม่งามอะไร ดูตัวไหนก็อ่านไม่ค่อยจะได้ เพราะเราเขียนยังไม่ชำนาญ เมื่อเรามีความชำนาญในการเขียน เขียนต่อไปบ่อยๆ ตัวหนังสือก็จะสวยขึ้นงามขึ้น อ่านก็เป็นหลักเป็นเกณฑ์ ถ้าเราไม่เข้าใจในการเขียนหนังสือ เพียงว่าเอาดินสอเอาปากกาเขียนขีดไปตามกระดาษ คือไม่รู้ว่าขีดอะไร จะเป็นรูปนกก็ไม่เป็น เป็นรูปช้าง รูปวัว รูปควายก็ไม่เป็น จะเป็นรูปคนก็ไม่เป็น จะเป็นตัวหนังสือก็ไม่เป็น คนที่เขียนก็อ่านไม่ได้ ด้วยว่ารูปอะไร นั่นคือบุคคลไม่รู้จักความหมายในการเขียนว่าเขียนอะไรนั่นเอง

มีด

การภาวนาปฏิบัติหรือการใช้ปัญญาก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่มีหลักการที่จะเขียนตามเหตุตามผล ตามหลักความจริงแล้ว ถึงจะคิดไปก็คิดกันแบบที่ว่าโลกๆ ไม่มีหลัก ไม่มีขอบเขต คิดไปเรื่อยเปื่อย เรียกว่าเป็นสังขารจิต ปรงไป คิดไป ไม่รู้ว่าอะไรเป็นโลก ไม่รู้ว่าอะไรเป็นธรรม คิดได้ทั้งวัน ทั้งคืน โดยไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ ทีนี้คนที่คิดไปก็ไม่ว่าความหมาย ว่าคิดเพื่ออะไร นั่นคือคิดไม่รู้จักต้นสายปลายเหตุ สุดทำยก็ไม่มีอะไรดีขึ้น มีแต่ความเสียหาย

ทีนี้ความเสียหายเป็นเรื่องอะไร คือทำให้จิตใจเรามี ความฟุ้งซ่าน ความฟุ้งซ่านเกิดขึ้นจากความปรงแต่งตัวนี้ คือ คิดไปบ่อยๆ โดยไม่มีสาเหตุตนเอง คิดเรื่องอะไรแน่นอนก็ได้ เรื่องความทุกข์ก็ไม่คิด เรื่องความสุขก็ไม่คิด มันคิดไปแบบ ไม่มีเหตุไม่มีผลอะไรเลย นี่คือการปรงแต่งของสังขารจิต มัน ปรงไปคิดไป

การคิดเหล่านี้ เราคิดได้บางครั้งบางเวลา ความคิดเรา เคยคิดอยู่อย่างนี้ ปัญญาเราก็มีอยู่อย่างนี้ เอาความคิดเหล่านี้ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ ความคิดของสังขารมันคิดได้ แต่ทำไม เราจะเอาความคิดนี้มาใช้ทางปัญญาไม่ได้ เหมือนกันกับมิด หากว่าเขาเอามิดอันนั้นไปประหัดประหารฆ่าฟันกัน ปั่นหัวกัน หรือไปปาดเนื้อเถื่อนหนังสัตว์ต่างๆ ก็ตาม เขาก็เอามิดเล่มนั้น แหละไปฆ่าสัตว์ได้ แต่ทำไมจะเอามิดเล่มเดียวกันนี้มาฟัน อย่างอื่นหรือทำให้เป็นประโยชน์ไม่ได้ละ เช่น ฟันไม้ ฟันฟัน ต่างๆ เพื่อเอามาทำการหุงต้มอาหาร อย่างนี้เป็นต้น ก็เอามิด อย่างนั้นแหละมาทำ มันทำได้ ข้อสำคัญว่าเราจะทำให้เป็น ประโยชน์อย่างไรบ้างเท่านั้นเอง

เปิดเผยตัวอยู่แล้ว

การภาวนาปฏิบัติ เราก็อาศัยความคิดที่มีอยู่นี้เอง แต่ก่อนเคยคิดตามโลกตามสงสารในเรื่องนั้นเรื่องนี้ไปหาขอบเขตอะไรไม่ได้ เราต้องเอาความคิดที่มีอยู่มาคิดให้มันเป็นธรรม ให้มันถูกหลักความจริง เอาหลักความจริงที่มีอยู่มาคิดบ่อยๆ เพราะทั้งหมดในโลกนี้มีหลักความจริงเปิดเผยตัวของมันอยู่แล้ว นั่นคือความเป็นอนิจจัง มันเที่ยงอะไรบ้างไหมในโลกอันนี้

ความไม่เที่ยงของโลกมันเป็นมาตั้งแต่กัปไหนๆ จนถึงปัจจุบัน และจะไม่เที่ยงต่อไปในอนาคตด้วย โลกอันนี้จะหาอะไรเป็นความแน่นอนไม่ได้ ถึงว่าตัวเราที่มาจากเกิดในโลกนี้ก็ตามมันเที่ยงเมื่อไร มีแต่มันแปรสภาพ แปรปรวนไปอยู่ตั้งแต่วันเกิดจนถึงวันตาย ไม่ใช่ว่าจะขึ้นมาแต่ชาตินี้ชาติเดียว เรื่องสังขารร่างกายหรือความไม่เที่ยงของตัวเราทั้งหมด ถึงว่าเราทั้งหลายจะไปเกิดในภพต่างๆ ที่ผ่านมาในอดีต จะเป็นชาติภพอะไรก็แล้วแต่ จะเป็นสัตว์ดิรัจฉานก็ตาม จะเป็นสัตว์บก

๔๖ เปิดเผยตัวอยู่แล้ว

สัตว์น้ำก็ตาม จะเป็นคนกำพร้าอนาถา ขอทาน จะเป็นคน
เสียหูเสียตา เสียแข้งเสียขา เสียจริตผิดวิสัยมนุษย์เราก็ตาม
จะเป็นมหาเศรษฐี กระจุกมณี อะไรก็แล้วแต่ เมื่อเกิดขึ้นมาแล้ว
ความเที่ยงแท้แน่นอนในภพที่เกิดนั้นๆ ความจริงมันอยู่ที่ไหน
มันเที่ยงอยู่ที่ไหน มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นธรรมดา นี่คือหลัก
ความจริงในการเปลี่ยนแปลงมาตั้งแต่กับนั้นจนถึงปัจจุบันนี้
เราก็ยังไม่รู้ว่าความไม่เที่ยงเป็นอย่างไร เพียงว่าเราเอาหลัก
ความจริงนั้นมาคิดพิจารณาอยู่บ่อยๆ เพื่อให้จิตใจเราได้ยอมรับ
ความจริงจากสัจธรรมตัวนี้

ทะเลปูโปร่ง

คอแต่ก่อนมาจิตใจเรามันมีตัวอวิชชาปิดบังหัวใจ คำว่าตัว **อวิชชา** หมายถึงความไม่รู้สภาพความเป็นจริง ทำไม่จึงไม่รู้ เพราะจิตเราไม่เข้าใจ เพราะปัญญาไม่มีสอนจิต จิตไม่ได้รับความรู้จากปัญญา จึงเป็นตัวอวิชชาปิดบังหัวใจตัวเอง อยู่ตลอดเวลา ดังนั้นอุบายที่จะเปิดเผยให้จิตได้รู้จักความจริง หรืออุบายที่จะกำจัดตัวอวิชชาคือความไม่รู้ภายในจิต คือความมืดมิดภายในจิตให้หมดไปออกไปจากจิตเราได้ ก็ต้องอาศัยปัญญาตัวนี้เพื่อกำจัดปิดเป่าความมืดของจิต ความไม่รู้ของจิต ความไม่เข้าใจของจิต ให้หมดไปสิ้นไปด้วยปัญญาของเรา ฉะนั้น ปัญญาคือความสว่าง หรือว่าเป็นแสงสว่างให้จิต

ท่านจึงว่า นัตถิ ปัญญาสะมา อากา แสงสว่างอื่นใดในโลกนี้เสมอด้วยปัญญาไม่มี นี่ปัญญาตัวนี้ เมื่อหากเราสร้างขึ้นมาให้จิตได้รู้เห็นตามสภาพความเป็นจริงแล้ว จิตก็จะรู้เห็นสิ่งต่างๆ ตามหลักความจริง

เหมือนกับศาลาที่เรา นั่งอยู่ในปัจจุบันนี้ เป็นแสงไฟที่

มันสว่างจ้าอยู่ในปัจจุบัน ถึงงูมันจะเลื้อยเข้ามาในขณะนี้ ก็รู้ว่างูเลื้อยเข้ามา มันจะมีตะเข็บตะขาบเลื้อยเข้ามาในขณะนี้ ก็รู้เห็น เพราะอะไร เพราะมันมีความสว่างให้เรามองเห็นสิ่งต่างๆ ได้

นี่ฉันใด เมื่อว่าปัญญาเราสร้างขึ้นมาแล้ว ปัญญาคือความสว่างตัวนี้มันจะเป็นสิ่งอำนวยให้ใจเรามีความสว่างไปตามปัญญาด้วย จะมองเห็นอะไรต่างๆ ได้ชัดเจนว่านี่เป็นความไม่เที่ยง จะมองภายนอกก็ดี มองภายในก็ดี มองตัวเองนั่งขณะนี้ก็ดี จะมองเรื่องอดีตที่เป็นมาก็ดี มองได้ทั้งนั้นเลย ฉะนั้น ปัญญาตัวนี้มันสามารถแทงทะลุรูปรูปร่างทั้งเรื่องอดีตเรื่องปัจจุบัน ทั้งเรื่องอนาคตด้วย ไม่เหมือนความสว่างของแสงอาทิตย์แต่อย่างใด คือแสงไฟที่เรานั่งอยู่ที่นี่ เป็นเพียงว่าให้ความสว่างอยู่ในวงแคบๆ ที่เรานั่งอยู่ที่นี่เท่านั้นเอง ส่วนความสว่างของปัญญานั้นมันสามารถจะแทงทะลุรูปรูปร่างได้ตั้งหลายวันหลายเดือน ทั้งอดีตที่ผ่านมาเป็นปีสองปี เป็นร้อยปีพันปี เป็นกัปเป็นกัลป์ มันก็สามารถจะแทงทะลุรูปรูปร่างไปได้ว่าหลักความจริงคือสัจธรรมของธรรมะมันมาอย่างไร มันสามารถแทงทะลุรูปรูปร่างทั้งอดีตไปได้ ย้อนหลังไปได้เลย

นั่นคือปัญญา มันสว่าง เมื่อจิตเรามีความสว่างมีปัญญาแล้ว
อย่างนี้ จะมองอะไรเห็นอะไรอย่างชัดเจน มันก็จะไม่หลงไหล
อีกต่อไป

นี่คืออุบายกำจัดตัวอวิชชาจากการที่จิตเราได้รับแจ้ง
เห็นจริงตามสัจธรรม แต่ก่อนสิ่งนั้นเราเคยรัก เราเคยชอบ เรา
เคยมีความยินดี แต่เมื่อจิตเราได้มองเห็นสภาพความเป็นจริง
ของสิ่งนั้นแล้ว เราก็จะเกิดความเบื่อหน่ายคลายกำหนด
มองเห็นว่าสิ่งนั้นไม่มีอะไรเป็นของใคร จะมองเห็นว่าสิ่งนั้น
ไม่มีใครเป็นเจ้าของ เห็นว่าทุกคนที่เกิดมาเพียงมาอาศัยโลก
เรานี้อยู่ เพียงมาอาศัยธาตุ ๔ ชั้น ๕ อยู่ประจำวัน วันหนึ่ง
คืนหนึ่งเท่านั้น เราจะมองภาพต่างๆ ให้มันรู้สภาพความเป็น
จริงอย่างนี้

ยังไม่ถอนตัว

การใช้ปัญญา ฝึกคิดฝึกนึกอยู่บ่อยๆ สอนจิตใจอยู่บ่อยๆ จนจิตใจเรายอมรับความจริงจากปัญญา เมื่อจิตใจเรายอมรับความจริงจากปัญญาแล้วเมื่อไร นั่นคือความแจ้ง คือความชัด จึงเรียกว่าตัว *วิปัสสนาญาณ* มันเกิดขึ้นตรงนั้น เกิดขึ้นตอนที่จิตยอมรับความจริงตามความเป็นจริง

ตราบใดที่จิตใจเรายังไม่ยอมรับความจริง หรือไม่เห็นจริงตามความเป็นจริง ก็เป็นปัญญาธรรมดา เป็นขั้นพื้นฐาน ปัญญาธรรมดา ถึงความจริงมันมีอยู่ว่าสิ่งนี้เป็นอย่างนี้ สิ่งนั้นเป็นอย่างนั้นก็ตาม ความจริงที่เราู้กันอยู่ในปัจจุบันเป็นความจริงในภาคปริยัติ แต่ภาคปริยัติในสัญญาเท่านั้น ถ้าจิตใจเรารู้เพียงแค่นี้ การจะารู้จริงเห็นจริงอื่นๆ ก็เป็นไปไม่ถึงขั้นนั้น แต่ก็ละอะไรไม่ได้ ยังมีความยินดีผูกพันกับของสิ่งนั้นอยู่ ทั้งที่เราว่ารู้สิ่งนั้นเป็นความทุกข์ มันก็ยินดีที่จะสร้างทุกข์ให้เกิดขึ้นกับตัวเอง เข้าใจอยู่แล้วว่าสิ่งนั้นเป็นของไม่เที่ยง แต่ก็มีคามยินดีกับของที่ไม่เที่ยงนั้นอยู่ ถึงจะเข้าใจว่าสิ่งนั้น

เป็นเรื่องอนัตตา ไม่มีอะไรเป็นของของตนก็ตาม แต่ก็มี
ความยินดีอยู่กับของสิ่งนั้นอยู่ ไม่มีการถอนตัวแต่อย่างใด
นี่คือความรู้ในขั้นตัวสัญญา มันต้องเอาสัญญาตัวนี้จามา
พิจารณาอยู่บ่อยๆ พิจารณาอยู่บ่อยๆ ในที่สุดมันก็จะรู้จริง
เห็นจริงทีหลัง

เดินนาน พักผ่อนน้อย

การภาวนาปฏิบัติ เมื่อหากว่าเราคิดบ่อยๆ นานๆ เข้า ความคิดของเราก็จะเกิดความเหนื่อยหน่าย หรือเหนื่อย ในจิตตัวเอง เมื่อเหนื่อยคิดเหนื่อยนึกแล้วก็ต้องกลับเข้ามา ทำสมาธิอีกต่อหนึ่ง เพราะการทำสมาธินี้เป็นอุบายเสริม ปัญญาให้มีกำลัง เหมือนกับที่เราทำงานหนักมาแล้ว เราต้อง มีการพักผ่อน การพักผ่อนเป็นเพื่อกำกำลังเสริมในการเดินทาง ต่อไป เดินทางจากนี้ไปอุดร เดินตีนเปล่า เดินไปก็ต้องพักผ่อน ตามสายทางไป พักไปเรื่อยๆ แล้วก็เดินไปเรื่อยๆ

ที่นี้การพักผ่อนในการเดินทางก็ต้องดูให้มันเข้าใจว่า จะพักนานเท่าไร ควรจะเดินนานเท่าไร ถ้าหากว่าคนนั้น เดินนานแต่พักผ่อนน้อย คนนั้นก็จะมีโอกาสจะถึงจุดหมายปลายทางได้เร็วขึ้น ถ้าบุคคลใดเดินไม่ก่นาที่ก็พักซะ ที่นี้การพักสาม ชั่วโมงสี่ชั่วโมงก็ไม่ยอมออกจากที่พัก การทำอย่างนั้นจะไปถึง อุดรธานีช้ามาก เพราะเหตุผลที่จะให้ตัวเองได้ไปสู่หลักเส้นชัย คือหลักความจริงมันไม่สมดุลกัน ฉะนั้น การเดินทางลักษณะ

ที่เดินน้อยพักมาก ซ้ำกว่าจะถึง แทนที่จะถึงภายในวันสองวัน มันเป็นปีสองปีไป หรือหากว่าผู้ไม่เดินทางเสียเลย มีแต่พักและนอนอยู่อย่างเดียว จะสิบปียี่สิบปี จนถึงวันตายก็ไม่ถึงอุตรธานี

นี่ฉันใด การพักจิตเรื่องการทำสมาธินั้น ถ้าเราพักจิตอย่างเดียว แต่เราไม่ยอมใช้ปัญญาพิจารณาธรรมะ การทำอย่างนี้จะให้มันไปถึงมรรคถึงผลมันเป็นไปไม่ได้ หรือจะเป็นได้ก็ต้องช้ามาก ไม่รู้ว่ากัปไหนกลับไปไหนพระพุทธเจ้าจะมาตรัสรู้ในโลกนี้อีก ร้อยองค์พันองค์ในอนาคต เราก็ยังไม่ถึงที่สุด ยังไม่รู้แจ้งเห็นจริงในธรรมะอยู่นั่นเอง เพราะเรายังเมากับการทำสมาธิกันอยู่

วกวนอยู่ที่เก่า

การพิจารณาด้วยปัญญา ผู้ที่ท่านได้บรรลุมรรคผลนิพพานในครั้งพุทธกาล เป็นฆราวาสญาติโยม อุบาสกอุบาสิกา พระเถรเถรชื่อกี๋ตาม ในครั้งพุทธกาลท่านพิจารณาเอาปัญญาเป็นหลักเอาไว้ ท่านจึงไปถึงที่สุดแห่งมรรคผลเร็วขึ้น ธรรมะในครั้งพุทธกาลกับยุคนี้ก็เป็นธรรมะมีความหมายเดียวกัน เรื่องเดียวกัน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง คำว่าความทุกข์ก็ไม่มี การเปลี่ยนแปลง คำว่าความไม่เที่ยงก็ไม่มี การเปลี่ยนแปลง คำว่าอนัตตาก็ไม่มี การเปลี่ยนแปลง เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ยืนตัวอยู่ หรือว่าสังขธรรมต่างๆ ที่มันมีอยู่ในปัจจุบันนี้ก็ไม่มี การเปลี่ยนแปลงแต่อย่างใด มันเป็นหลักความจริงยืนตัวตั้งแต่วันนั้นจนถึงปัจจุบัน ตั้งแต่กับนั้นจนถึงปัจจุบัน แต่เรายังมองไม่เห็นความเป็นจริงของธรรมะเหล่านี้ เพราะเรามันมีติดอยู่นั่นเอง มันไม่รู้จัก เรียกว่าตัวอวิชชา คือความมืดของจิต ความบอดของจิต

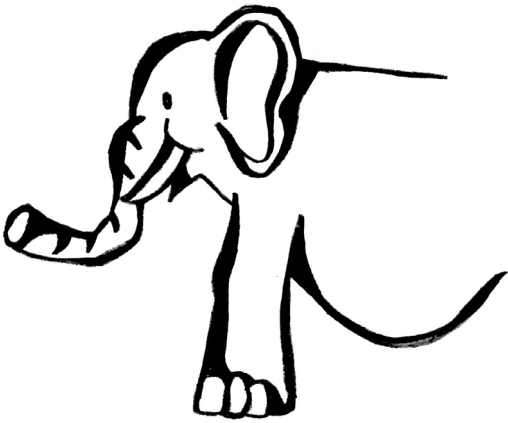
อุบายที่จะกำจัดตัวอวิชชาให้หมดไปสิ้นไปจากใจเรา

คือสร้างปัญญาขึ้นมา เพื่อให้จิตใจเรามองเห็นความเป็นจริงของสิ่งเหล่านี้ เหมือนว่าแต่ก่อนเราเดินตามที่ต่างๆ เดินในความมืด การเดินไปในความมืดอย่างนั้น ภัยต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับคนที่เดินนั้นมีนานาชนิด หลากๆ ประการ อาจจะทำให้คนนั้นหลงทาง ตัวเองเดินวกวนอยู่ที่เก่า กลับไปกลับมาในที่แห่งเดียวนั้นไม่รู้ว่่าก็ครั้งก็หน ก็ยังจำที่แห่งเดียวนี้ไม่ได้เลย มองไม่ออกว่่าที่แห่งนี้เราเคยมาแล้ว ตัวเองเคยมา เคยนอน เคยอยู่ แต่ก็ไม่รู้ว่่าตัวเองเคยนอนเคยอยู่ ก็ว่่าเป็นของใหม่ตลอดไป นี่คือความเข้าใจของคนที่ไม่รู้เส้นทาง ความเข้าใจของบุคคลที่อยู่ในความมืดเป็นลักษณะอย่างนี้

นี่ฉันใด การที่จะให้พวกเราทั้งหลายวนเวียนในภพชาติต่างๆ ที่เกิดมาในโลกนี้ เป็นสัตว์ดิรัจฉานบ้าง เป็นบุคคลบ้าง มีชาติภพต่างๆ ที่เลื่อนลอยตามกระแสของโลก แต่เราก็ยังหลงตัวเองอยู่ในปัจจุบันว่่าเราเคยเกิดในโลกนี้หรือเปล่า เคยมาเกิดก็ครั้งแล้ว เคยมีความทุกข์ในแง่ต่างๆ ใหม่ เช่น ความทุกข์กาย มีความทุกข์ใจ ส่วนมากคนมักจะคิดว่าตัวเองไม่เคยมีทุกข์ เพราะเราต้องการความสุข ความทุกข์เราไม่ต้องการ ก็เลยเกิดความหลงว่่าที่แห่งนี้เราไม่เคยมีน้ำหูน้่าตา ไม่เคยร้องไห้ไม่เคย

๖๐ ภาวนอยู่ที่เก่า

เจ็บ ไม่เคยตายมาก่อน จะก็ภพก็ชาติก็ตาม นี่คือคนหลงโลก
หลงสงสาร เพราะเราเดินตามกระแสแห่งความมีติดบอดของ
ตัววิชา

อยู่ในห้องช้าง

เรื่องการกำจัดตัวอวิชชาให้หมดไปจากใจไม่ใช่เรื่องใหญ่โตอะไร เรื่องใหญ่คือการสร้างปัญญาขึ้นมาให้ใจเรานี้ ถ้าปัญญามีความสว่างหรือสร้างขึ้นมาได้ชัดเจนกับใจตัวเองแล้วนั้น เรื่องตัวอวิชชามันจะมีความหมายอะไร มันก็หายไปโดยปริยายนั่นเอง

เหมือนกับว่าในศาลาของเราเนี่ย เราเข้ามาครั้งแรกมันมืด แต่เมื่อเรามาเปิดสวิตช์ไฟให้สว่างจ้าขึ้นมาแล้วอย่างนี้ ความมืดมันหายไปไหน มันก็หมดไปโดยปริยาย ถึงจะไม่บังคับให้หมดไป มันก็หมดไปเพราะปัญญาเพราะความสว่างมันมี

นี่ฉันใด การภาวนาปฏิบัติ เรื่องกำจัดตัวอวิชชาให้หมดไปสิ้นไปจากใจตัวเอง ก็ต้องสร้างปัญญาคือความฉลาดตัวนี้ ขึ้นมากับใจให้ได้ เมื่อปัญญาเกิดมาแล้วเมื่อไร ตัวความไม่รู้ มันก็รู้ขึ้นมา สิ่งที่ไม่เห็นก็เห็นขึ้นมา สิ่งที่เรายังไม่เข้าใจ หลักความจริงก็รู้จริงเห็นจริงตามขึ้นมา ถ้ามองเห็นสิ่งใดตามความจริงขึ้นมาแล้วละก็ ในโลกนี้ไม่มีสิ่งอะไรน่าเอนาอยู่เลย

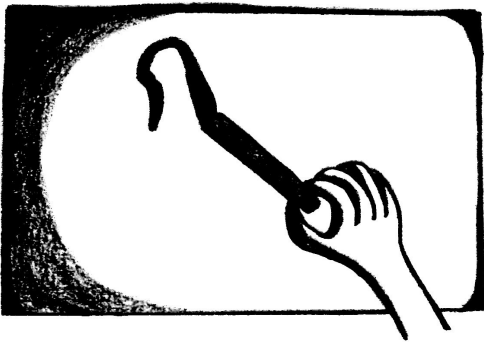
เช่น ความจริงของการเกิด การเกิดมาในครั้งแรกคนเกิดที่ไหน ในที่เช่นไร ที่เกิดนั้นกว้างขวางขนาดไหน มีความสกปรกโสกโครก ขนาดไหน เพราะเรามองดูภาพความจริงในการเกิดอย่างนี้ ชัดเจน

สมมติว่าให้เราอยู่ในปัจจุบันนี้ เอาเราเข้าไปอยู่ในที่ เช่นนั้นอีก จะเข้าไปได้ไหม จะยอมเข้าไปไหม ตัวอย่างเราไป อยู่ในท้องมนุษย์หรือท้องคน พื้นที่ไม่กว้างขวางอะไร ถ้าในปัจจุบันนี้เราตัวโต สมมติว่าเอาเราเข้าไปฝากไว้ในท้องสัตว์ สักตัวหนึ่ง สมมติเอาท้องโตๆ เอาเราไปนั่งอยู่ในท้องช้าง จะเข้าไปไหม เมื่อรู้ว่าสิ่งนั้นเป็นของสาปเหม็นโคลน ของสกปรก โสกโครก เรานั่งได้นอนได้ แต่ใครล่ะจะเข้าไปอยู่ท้องช้าง เพียงว่าเรามองเห็นส่วนหยาบๆ ขอให้เราพิจารณาว่าสิ่งใดที่เรามองเห็นด้วยใจจริงตามหลักความจริงแล้วนั้น สิ่งนั้นเราจะเกิดความเบื่อหน่ายในของสิ่งนั้น ไม่อยากเข้าไปอยู่กับของสิ่งนั้นเลย

ตัวอย่างธาตุขันธ์เราที่เกิดมาแล้วนี้ สภาพความเป็นอยู่ มันไม่เหมือนเดิม มันย่อมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ตั้งแต่วันนั้นถึงปัจจุบันนี้ สังขารร่างกายเรามีการแปรปรวนมีอะไร

๖๔ อยู่ในห้องข้าง

บ้าง ต้องเอาปัญญาสอดเข้าไป แสงเข้าไป ซอนเข้าไป เมื่อ
ปัญญาเราสอดเข้าไปแล้วนี้ ความรู้เห็นตามปัญญาเราก็มองเห็น
ตามหลักความจริงไปด้วย เหมือนเราจะเดินจากที่นี่ไป เรามี
ไฟฉายอยู่ในมือ ฉายไฟไป เราก็มองดูเส้นทางไปด้วย เราก็ไม่
หลงทาง

เรียน ก.ไก่ ข.ไข่

การที่จะให้เราได้นึกไตรตรองอยู่บ่อยๆ นั้นไม่ใช่จะให้หาหลักธรรมว่าอยู่ที่ไหน หลักธรรมมรรคผลนิพพานนั้นเอาไว้ที่หลัง แนวทางที่จะเดินเข้าสู่มรรคผลเรายังไม่มี จุดหมายปลายทางที่จะถึงมรรคถึงผลมันยังอยู่ไกลมาก มันต้องพยายามสร้างพื้นฐาน สร้างทางนี้ขึ้นมาให้ได้เสียก่อน ทางคือการเดินเป็นเรื่องของมรรคนั่นเอง คือ *มรรคปฏิบัติ* คือแนวทางการปฏิบัติคือการเดิน คำว่าเดินหมายถึงปฏิบัติ นั่นแหละ ต้องพิจารณาด้วยปัญญาอย่างนี้

นี่เป็นอุบายให้พวกเราทั้งหลายได้นึกได้คิดกันอยู่บ่อยๆ การภาวนาปฏิบัติธรรมเพื่อธรรมมันต้องทำอย่างนี้ ส่วนธรรมขั้นละเอียดขั้นสูงสุดเอาไว้ที่หลัง เรายังไม่ถึงขนาดนั้น เพราะเรากำลังเดินทาง เหมือนกับว่าเรากำลังศึกษาในเบื้องต้น กำลัง ก.ไก่ ข.ไข่ เราจะมีความตั้งใจว่าทำไมเราจึงไม่เป็นปรีชญาดอกเตอร์กับเขาในปัจจุบันนี้ เราจะไปนึกอย่างนั้นไม่ได้ นึกไปก็เสียเวลาเปล่าๆ เพราะความรู้เรายังไม่ถึงที่จะเป็นดอกเตอร์

ได้ แม้แต่ ก.ไก่ ข.ไข่ ยังไม่เข้าใจ ต้องพยายามฝึกฝนอบรมเรียนหนังสือตัวนี้ไปบ่อยๆ ผสมผสานอ่านกันไป ความรู้มันก็อ่านกันไป นานๆ เข้าก็ต้องเลื่อนความรู้ออกไป อยู่เหตุการณ์สูงๆ ขึ้นไปก็จะมีความรู้สูงขึ้นๆ เป็นครูเป็นอาจารย์ที่ความรู้สูงขึ้นนี้ทางโลก มันต้องผ่านขั้นตอนไปอย่างนี้ จนสุดท้ายก็มีความรู้สูงส่ง มีประกาศนียบัตรว่าเป็นดอกเตอร์นั้นดอกเตอร์นี้ขึ้นมา

นี่ฉันใด การภาวนาปฏิบัติที่จะไปสู่มรรคสู่ผลที่เรามีความต้องการอยู่นั้น มันก็ต้องสร้างพื้นฐานนี้ให้เข้าใจตั้งอธิบายมาแล้ว เรามีความผูกพันกับของสิ่งใด ก็มาแก้สิ่งที่เรามีอยู่ให้มันหมดไปจากความเข้าใจตัวเอง การแก้ไขก็คือเอาหลักความจริงมาคิด เมื่อคิดเห็นหลักความจริงแล้วเมื่อไรการแก้ไขมันแก้ไปในตัว ข้อสำคัญขอให้เรารู้เห็นสิ่งนั้นตามหลักความจริง เรียกว่าสำเร็จธรรม

เช่น ร่างกายเรามีความแก่เป็นอย่างไร ลักษณะแก่เป็นอย่างไร การแก่อย่างนี้มันต้องมองภาพในอดีตด้วยว่า เราเกิดมาในชาติอดีตมีความแก่เหมือนกัน มีความแก่เหมือนในชาตินี้ ในชาตินี้ก็แก่อย่างนี้แล้ว ถ้าหากว่าเราเกิดในอนาคตก็มีความแก่อีกเหมือนกับชาตินี้ มันต้องมีความเจ็บอย่างใน

ปัจจุบันนี้ เรามีความเจ็บซึ่งในอดีตก็เคยเจ็บมาแล้ว ถ้าเราเกิด
ในอนาคตก็มีความเจ็บอีก เรามีความตายในชาตินี้ เราก็เคย
ตายมาแล้วในอดีต ถ้าเราเกิดในอนาคตอีก เราก็ตายอีกใน
อนาคต ความเป็นจริงเป็นอย่างนี้แล้ว ใครจะอยากมีความทุกข์
ทรมาน ขอให้เราพิจารณาอยู่บ่อยๆ

ยึดอาวุธใจ

การพิจารณาอย่างนี้เองเรียกว่าผู้กำลังฝึกฝนวิปัสสนา
วิปัสสนา หมายถึงการใช้ปัญญา การใช้ปัญญาหมายถึงแนว
ความคิดเรานี้เอง ถ้าเราคิดอย่างนี้บ่อยๆ ใคร่ครวญอยู่บ่อยๆ
 โอกาสของจิตสังขารจะมาปรุงจิตให้เราคิดไปในทางกามารมณ์
 ทั้งหลาย คิดไปในความยินดีในกามคุณทั้งหลาย รูป เสียง กลิ่น
 รส โผฏฐัพพะ สังขารเหล่านั้นก็ไม่มีโอกาสจะคิดขึ้นได้ เพราะ
 เราเอาความคิดทั้งหมดนี้ไปใช้ทางธรรมเสียแล้ว กระแสทาง
 ของสังขาร กระแสทางของกิเลสต่างๆ เขาก็หมดโอกาส เพราะ
 แนวความคิดทั้งหมดเราเอามาใช้เป็นทางธรรมไปแล้ว

เหมือนกับว่าอาวุธที่แต่ก่อนเป็นของพวกโจรพวกขโมย
 และเอาอาวุธนั้นมาทำลายเรา เขาเอามีตมาก็ดี เอาปืนมาก็ดี
 เพื่อจะทำลายเรา แต่ที่นี้เรามีความฉลาด สามารถจะฉวยโอกาส
 เอาอาวุธของคนร้ายต่างๆ ทั้งหมดนั้นมารวมอยู่ในมือเรา อาวุธ
 ต่างๆ ก็เป็นของเราไปแล้ว พวกโจรผู้ร้ายทั้งหมดก็จะเอาอาวุธ
 ที่ไหนมาทำลายเรา เขาจะกลัวเราเพราะเรามีอาวุธซึ่งเอาไป

ทำอะไรก็ได้ เราจะเอาמידซึ่งเป็นของโจรมาก่อนมาทำร้ายโจร
ฆ่าโจรก็ได้ เราจะเอาปืนที่เคยเป็นของโจรที่เรายึดมาไปยังโจร
ก็ได้ ดังนั้นพวกโจรจึงหมดโอกาส

นี่ฉันใด การใช้ความคิด การพิจารณาต่างๆ เราก็
หยิบเอาความคิดที่มันมีจากสังขาร ที่เคยคิดนึกตรึกตรองใน
กามคุณทั้งหลายนี้แลมาเป็นของปัญญาไป ก็เลศตัณหาต่างๆ
อีกทั้งความคิดทั้งหมดนี้ ปัญญาได้เอามาใช้เป็นทางธรรม
เสียหมดแล้ว นี่เรียกว่าการลบล้างตัณหากิเลสโดยปริยาย
ลบล้างอย่างนี้

ถ้าเราไม่มีอุบายต่างๆ ที่จะเอาอาวุธของตัณหากิเลส
มาไว้แล้ว ตัณหากิเลสมันจะเอาอาวุธต่างๆ เช่น ความรัก
ความชอบความยินดีในกามคุณทั้งหลายมาทำให้จิตใจเรา
มีความเศร้าหมองขุ่นมัวตลอดเวลา หรือทำให้จิตใจเรามี
ความทุกข์ มีความร้อងให้วุ่นวายกับโลกอันนี้ไปตลอดกับ
ตลอดกลับหาทางสิ้นสุดไม่ได้ เราเองก็ไม่มีอาวุธที่จะแก้ไขอะไร
จึงยอมแพ้เขาตลอดเวลา นี่เหมือนกับว่าอาวุธสิ่งนี้ ต้องเอา
อุบายอย่างไรที่จะได้อาวุธเขามา มันก็ต้องสร้างความคิดตัว
นี้ให้มันเหนือความคิดของตัณหากิเลสเอาไว้

มีส่วนไหนบ้าง

ใจ

เอาตมาได้ให้อุบายธรรมเพื่อพวกเราทั้งหลายได้มีความสำนึกในตัวเองว่า ขณะนี้เรามีปัญญาหรือยัง ถ้าไม่มีเราจะสร้างได้อย่างไร ต้องฝึกคิดฝึกอ่านบ่อยๆ ไม่ได้คิดไปทางที่มีความยินดีผูกพันในกามคุณ เอาความคิดเหล่านี้หนุนเข้ามาในหลักความจริงว่ากามคุณเป็นทุกข์อย่างไร นี่เป็นอุบายที่นักภavanaปฏิบัติทุกคนต้องสร้างขึ้น

หลักความจริงมีอยู่อย่างนี้ ตัวสังขารร่างกายเราทั้งหมดมีส่วนไหนบ้างที่เป็นตัวตนของเรา เราได้สวดกันในหลักปัจจุบันในคืนวันนี้ว่า

อุปะนียะติ โลโก

โลกนี้คือหมู่สัตว์อันชราต่อนไปอยู่

อิทธุโว

เป็นผู้ไม่ยั่งยืน

อะตาโณ โลโก

โลกนี้ไม่มีผู้ต่อต้าน

อะนะภิสสะโร

โลกนี้ไม่มีใครเป็นผู้ยิ่งใหญ่

อัสสะโก โลโก

โลกนี้ไม่มีสิ่งเป็นของของตน

อุโน โลโก

โลกยังพร่องอยู่

อะติตโต

เป็นผู้ยังไม่อิ่มไม่เบื่อ

ตัมหาทาโส

จึงต้องเป็นทาสของตัณหา

ภารา หะเว ปัญจักขันธา

ปัญจขันธ์ทั้งหลายเป็นภาระจริงๆ

ภาระหาโร จะ ปุคคะโล

แต่บุคคลก็ยังยึดถือภาระไว้

ภาระทานัง ทุกขัง โลเก

แท้จริงการยึดถือภาระในโลกเป็นความทุกข์

ภาระ นิกเขปะนัง สุขัง

การปล่อยวางภาระเสียได้เป็นความสุข

นิกขิปิตวา คะรุง ภารัง

ครั้นปล่อยวางภาระทั้งหมดนี้ได้แล้ว

อัญญัง ภารัง อะนาทियะ

ไม่ยึดถือซึ่งภาระอย่างอื่นใดไว้ในโลก

สะสมลัง ตัณ्हัง อัพพุยหะ

เราก็จะเป็นผู้รื้อถอนตัณหากับทั้งมูลรากได้แล้ว ให้
หมดไปจากใจตัวเอง

นี่คือสูตรที่เราสวดประจำทุกวันๆ ในวันนี้ก็ดี อุปะนียะติ
โลโก เราเป็นนักภavanaปฏิบัติ ควรจะจดจำหรือเขียนเอาไว้
ถึงเราจะสวดไม่ได้ก็ตาม เราไปอ่านให้เข้าใจว่าความหมายใน
ธรรมะที่สวดไปเดี๋ยวนี้มีความหมายอะไร เอาแต่ละข้อความ
ต่างๆ ไปพิจารณากัน จะเดินคิด นั่งคิด ว่าเหตุผลจริงหรือเปล่า
ที่เขาสวดไปนี้ การสวดธรรมดาๆ อย่างนี้ นี่เป็นเพียงการสวด
เฉยๆ จะให้ไปละอาสวกิเลสตัณหาไม่ได้ มันต้องมาเอาธรรมะ
ที่สวดไปมาพิจารณากัน ข้อนี้มีความหมายอย่างไรต้องพิจารณา
บ่อยๆ

ถูกเข้าศึกหลอก

ออย่าเข้าใจว่าตัวเองรู้แล้วเข้าใจแล้ว อันนั้นเพียง
 กิเลสพยายามจะหลอกตัวเองให้มันอยู่ตัวเท่านั้น บางทีอ่าน
 ไป พิจารณาไป คิดไปนิดเดียวเท่านั้น เข้าใจแล้วละ รู้แล้วละ
 คำพูดอย่างนี้ ความคิดอย่างนี้ เป็นความคิดของกิเลสหลอกตัว
 เอง เราก็ต้องผีนไปบ้างว่า ถ้าเรารู้จริงเห็นจริงแล้ว เราจะมา
 ตัดของนี้ทำไม มันต้องมีอุบายลวงหน้าไว้บ้าง อันนี้ตัวเองรู้แล้ว
 เห็นแล้ว แต่ทำไมมันละอะไรไม่ได้ มันมีความยินดีผูกพันอยู่
 เหมือนว่ากิเลสหลอกจิตให้จิตมีการเพลิดเพลิน

เหมือนกับว่าข้าศึกที่เขาทำอาวุธสงครามกัน เมื่อหากว่า
 ฝ่ายหนึ่งกำลังจะชนะอยู่แล้ว เขาก็ทำท่ายอม ยอมแล้วละๆ
 แต่สุดท้าย เมื่อหากว่าคนนั้นเพลิดเพลินเมื่อไร เขาก็ทำลายชีวิต
 เมื่อนั้น เมื่อตัวเรามันถูกกิเลสหลอกจิตอย่างนี้มานาน
 การภาวนาก็รู้แล้วละ เข้าใจแล้วละ คำนี้อย่าไปเชื่อเลย
 มันไม่รู้ ถ้ามันรู้จริงเห็นจริง ทำไมมันจึงไม่ละ มันต้องละซิ

เหมือนกับเราเห็นเสือสักตัวหนึ่ง ถ้าเห็นเสือจริงๆ แล้ว

คนไหนจะไม่กลัว กลัวทุกคน คือมันยังไม่เห็นจริงอย่างนั้น เห็นรูปภาพเสือเท่านั้น มันจึงไม่กลัวเสือ เห็นช้างก็ไม่กลัวช้าง คือเป็นรูปเฉยๆ รู้แล้วละ เห็นแล้วละ เพียงเห็นรูปภาพเท่านั้น รู้รูปภาพเท่านั้น มันจะกลัวทำไม

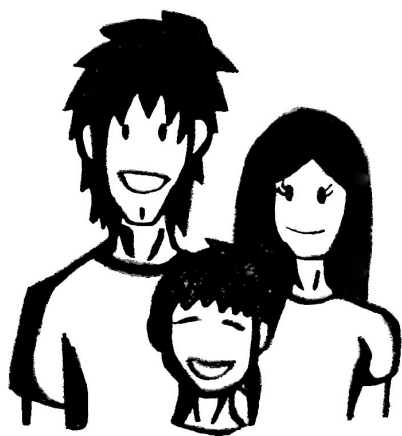
เอากล้องถ่ายรูปหรือวิดีโอถ่ายภาพสิ่งสกปรกโสโครก ตัวอย่างเช่น ก้อนมูลตรก้อนคุถออกมาให้ดู เราจะมีความขยะแขยง ไหม ไม่ ก็รู้อยู่ว่านี่คืออะไร แต่ก็ไม่เกิดความเบื่อหน่าย หรือเอา รูปถ่ายคนตายก็ดี หรือรูปถ่ายการผ่าตัดต่างๆ ในโรงพยาบาล จะให้เราเอารูปนั้นไปนอนด้วยก็ยงได้ นอนเคียงข้างก็ยงได้ ไม่รู้สึกอะไร คือรูปที่วามานั้นก็ถ่ายจากความจริงทั้งหมด แต่เราก็ไม่พิจารณาลักษณะนั้น รูปเฉยๆ อันนี้แขนคนตาย แขนคนก็รู้ ขาคคนก็รู้ พอจะเอาอวัยวะต่างๆ มี ผม ขน เล็บ ฟัน หนังกะตุก เยื่อในกระตุก มากองเป็นส่วนๆ เป็นกองๆ ไว้ทั้งหมด เราก็เห็นอยู่ จะถามความรู้ว่านี่เป็นกองอะไร นี่กองผม กองขน กองเล็บ กองฟัน กองหนังกองกระตุก กองตับ กองไต กองมูลตรต่างๆ ก็รู้ว่ากองสิ่งนั้นอยู่ เราจะเกิดความเบื่อหน่ายไหมละ ไม่เบื่อหน่ายและก็ไม่กลัวด้วย

ถ้าหากว่าเราเห็นความจริงของจริง ไม่ต้องมีรูปถ่าย

ดูจากตาเราจริงๆ เราจะเป็นอย่างไร จะไปนอนกับคนนั้นได้ไหม คนที่เขาถูกผ้า ศพถูกผ้าไปแล้ว นอนได้ไหม มันนอนไม่ได้ มันกลัว เพราะสิ่งนี้เป็นของสกปรกด้วยน่ากลัวด้วย เราจึงหนี นั่นคือรู้จริงเห็นจริง

เราเห็นทุกวันนี้ มันเห็นรูปภาพเฉยๆ ภาพตามสัญญา ครุบาอาจารย์อธิบายให้ฟังอย่างนี้ก็จำเอาไว้ อ่านหนังสือว่าเป็นเรื่องราวอย่างนี้ก็จำเอาไว้เท่านั้นเอง เท่านั้นจิตใจเราจะเบื่อหน่ายได้อย่างไร มันจะกลัวได้อย่างไร มันไม่กลัวเลย

ขอให้เราเข้าใจตามนี้ว่า คำว่ารู้แล้ว เห็นแล้ว เข้าใจแล้ว เป็นเรื่องของกิเลสลอกจิตตัวเอง ไม่มีมูลความจริงทางธรรมะเลย มันต้องแก้ไขใหม่ ถ้าจิตใจเรามีความรู้ มีความเข้าใจจริงแล้ว อุปาทานความยึดมั่นต่างๆ ความรัก ความใคร่ ความพอใจในกามคุณ มันถอนตัวทันที นั่นคือว่า ในช่วงวิปัสสนาญาณมันจะไหลขึ้นมาให้รู้ให้เห็นทีหลัง ข้อสำคัญว่าให้เรารู้จริงเห็นจริงในขั้นปริยัติในขั้นสัญญาตัวนี้ไว้ให้เข้าใจเสียก่อน

ไม่หมดไปจากใจ

นี่

คือหลักการภาวนาปฏิบัติ อาตมาเคยสอนแล้ว สอนอีก ทั้งพระทั้งเณร ทั้งแม่ขามแม่ชี ขรวาสัญชาติโยมทุกคน ที่อาตมาไปสอนแล้วนี่ สอนเรื่องนี้เรื่องใหญ่ เรื่องการทำสมาธิ ที่เรากำลังอยู่นี่อาตมาก็สอน แต่ไม่เป็นล่ำเป็นสันเท่าไรนัก เพราะเข้าใจว่าการทำสมาธิเราเคยทำอยู่แล้ว รู้อยู่แล้วว่า การทำสมาธิคือให้จิตมีความสงบเฉยๆ ให้จิตมีความสบายจาก สิ่งที่เกิดความวุ่นวายมาตั้งแต่วันนั้นจนถึงวันนี้ก็ดี จะให้จิตใจ ได้ผ่อนคลายไปบ้าง

การทำสมาธิก็ช่วยได้เพียงแค่นี้ จะให้ละอาสวกิเลสให้หมดไปสิ้นไป เป็นไปไม่ได้เลย พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนว่าทำสมาธิเพื่อละกิเลส ไม่มีในศาสนาพุทธ พระพุทธเจ้าสอนใครใน ครั้งพุทธกาล ไม่มีเลย ตัวอย่างพวกฤๅษีชีไพร เขาทำสมาธิกัน จนจิตเขามีความลุ่มงถึงฌานถึงสมาบัติขั้นนั้นขั้นนี้ ทำสมาธิ นานตั้งแต่วันเริ่มต้นจนถึงวันตาย บางคนทำเป็นสิบปี ยี่สิบปี สามสิบปี ร้อยปี พันปี หมื่นปีก็ยังมี

เพราะอายุชั้ยคนแต่ละยุคแต่ละสมัยไม่เหมือนกัน บางยุคบางสมัยคนอายุยืนเป็นแสนปีก็มี เป็นอสงไขยปีก็มี เป็นแปดหมื่นปีก็มี หกหมื่นปีก็มี สี่หมื่นปีก็มี ตามยุคตามสมัย สมมติว่าคนในยุคนั้นอายุชั้ยเขาแปดหมื่นปี เขาก็ต้องทำสมาธิ อย่างต่ำก็ต้องสามหมื่นปี สี่หมื่นปี จิตมีความสงบในสมาธิเป็น สามหมื่นปีสี่หมื่นปี ถึงขนาดนั้นก็ไม่มีปัญญาอะไรเกิดขึ้นและ ก็ไม่ละตัณหากิเลสได้ด้วย เรียกว่าความสุขสงบนานเพราะ อายุชั้ยแต่ละยุคแต่ละสมัย

เมื่อเขาตายไป เขาคอนั้นก็จะไปเกิดบนพรหมโลกชั้น ไตชั้นหนึ่ง เมื่อเขาหมดอำนาจของฌานเรื่องการทำสมาธิแล้ว เขาจะลงมาเกิดเป็นมนุษย์ตามเดิม มีครอบครัว มีผิวมีเมื่อย มีลูกมีหลานเหมือนกันกับคนทั่วไป ทั้งแต่ก่อนนั้นเขาเคย ทำให้จิตมีความสงบมากดังอธิบายมาแล้ว แต่ทำไมตัณหา กิเลสตัวนั้นจึงไม่หมดไปสิ้นไปจากหัวใจของคนเหล่านี้ เราต้องมีปัญญาสอดรู้สอดเห็นตามหลักความจริง มันจึงจะไม่ติดสมาธิ สมาธิอันนี้เป็นเพียงว่าเป็นอุบายทำให้จิตเรามีการพักผ่อน เพื่อจะได้ใช้ปัญญาพิจารณาต่อไปเท่านั้นเอง

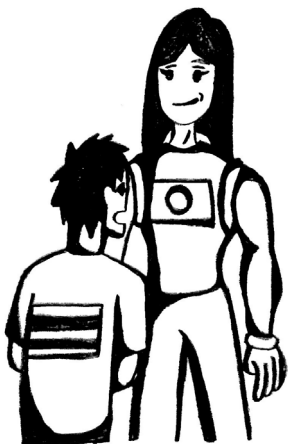

ฝึกอ่านฝึกเขียน

การละอาสวกิเลสให้หมดไปสิ้นไป ไม่ใช่เรื่องสมมติ เป็นเรื่องของปัญญา ท่านจึงพูดว่า ปัญญาเยะ ประิสุขณะติ จิตเราจะมีควมบริสุทธิ์ อาสวกิเลสตัณหาจะหมดไปสิ้นไป เพราะปัญญาตัวนี้เท่านั้น

การใช้ปัญญาพิจารณา เราพยายามให้ชี้แนะความจริง ตลอดไป ด้วยการชี้แนะอย่างนี้ ถึงพวกเราทั้งหลายยังทำไม่ถึง จุดที่จะเป็นไปได้ ก็ต้องฝึกเอาไว้ก่อน เตรียมตัวเอาไว้ก่อน トラบใดเรามีกำลังพอตัวในการพิจารณาด้วยปัญญาแล้ว มันจะเป็นไปเองทีหลัง ไม่ใช่ไม่ต้องฝึก เหมือนกับว่าเรากำลัง ฝึกอ่านฝึกเขียน ถ้าเราฝึกอ่านฝึกเขียนนี้ ทำงานอะไรไม่ได้ ไม่ว่าจะการศึกษาหรือว่าเป็นนักเรียนศึกษาในเบื้องต้น จะไป ทำงานทำการเป็นราชการต่างๆ มันทำไม่ได้ เพราะตัวเอง เรียนยังไม่จบ เมื่อมันจบเมื่อไรที่นี้ การทำการทำงานก็ไม่ยาก การศึกษาทำอย่างนี้ ภาวนาธรรมะที่จะให้ถึงมรรคถึงผล จริงๆ มันต้องศึกษาในวิธีการนี้ให้เข้าใจ

นี่อุบายธรรมะเพื่อให้เราทั้งหลายได้ภาวนาปฏิบัติกัน
ถึงเวลานั่งภาวนาก็นั่งไป เมื่อนั่งไปพอสมควร สิบห้านาที หรือ
ครึ่งชั่วโมงแล้ว เมื่อมันเหนื่อยในการนั่ง เราก็เดินได้ ลุกจากที่
นั่งเดินได้ เดินพิจารณาธรรมะได้ **ธรรมะมันมีหลักความจริง
อยู่แล้ว เอาความจริงขึ้นมาคิด** ที่บอกไปแล้วให้เอามาคิด
บ่อยๆ มองเห็นอะไร เป็นอะไร ก็ต้องเอาหลักความจริงมา
คิด หลักความทุกข์ก็ต้องเอามาคิด หลักความไม่เที่ยงก็เอา
มาคิด หลักอนัตตาก็เอามาคิด คิดบ่อยๆ คำนวณบ่อยๆ

รอบรู้ภาษา

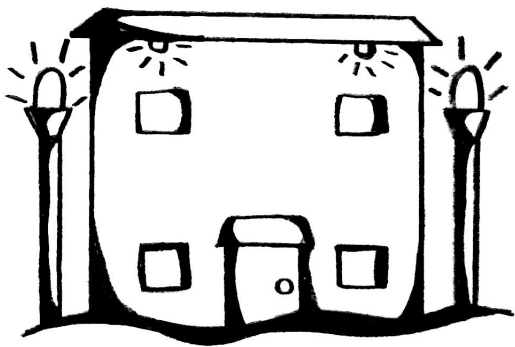
ก

ปัญหาเราจะมีน้อย ก็ให้เป็นปัญหาของตัวเอง
 ยังดีกว่าจะไปยืมปัญญาคณนั้นมาพูด คนนี้มาพูด คำว่าขอยืม
 นั้นไม่ใช่เจ้าของของเรา เหมือนของภายนอก ของภายนอกเรา
 ยืมเขามาใช้งานใช้การชั่วคราวได้ ส่วนปัญหาของเรา เรายืม
 จากครูบาอาจารย์ไปก็ดี ยืมความรู้จากธรรมะในหนังสือต่างๆ
 เทปต่างๆ มากก็ดี การยืมมานั้นเป็นเรื่องฟังให้รู้เรื่องเฉยๆ แต่
 การภาวนาปฏิบัติจริงๆ เป็นเรื่องของเรา

ปัญหาเราฝึกเบื้องต้น ถึงปัญหาเราไม่มาก ก็ต้องฝึก
 เอาไว้บ่อยๆ ฝึกบ่อยๆ มันจะค่อยขยับๆ ขึ้นไปเอง คือความฉลาด
 ของจิตใจตัวนี้ เมื่อเราฝึกไว้บ่อยๆ ความฉลาดของจิตมันก็จะ
 เพิ่มตัวขึ้นๆ จะว่าอะไรเป็นอะไร มีความรอบคอบตามหลัก
 ความจริงตามปัญญา ก็รอบคอบต่อๆ ไป ปัญญาคือความรู้รอบ
 ปัญญาคือความรู้ในกองสังขารทั้งหลาย ในครั้งแรกมันยัง
 ไม่รอบรู้หรือกว่าอะไรเป็นอะไร แต่พิจารณาบ่อยๆ เข้า มันจะ
 รอบรู้ มันจะเข้าใจ

เหมือนกันกับคนพูดภาษาอังกฤษในเบื้องต้น คือเรียนภาษาอังกฤษยังไม่จบ คำบางคำก็พูดได้ตามภาษาฝรั่งเศสเขาพูดออกมา แต่ศัพท์บางคำ ฝรั่งเศสพูดออกมาแล้วเราไม่เข้าใจเลย เขาพูดอะไร เพราะเราเรียนไม่ถึง ยังไม่รอบคอบความหมายตามภาษานั้นๆ ตราบใดที่ว่าคนนั้นเรียนภาษาอังกฤษ จบภาษาอังกฤษทั้งหมด เขียนก็เป็น อ่านก็ได้ ฝรั่งเศสพูดมาทุกประโยคทุกแขนง เข้าใจทั้งหมด พูดได้ทั้งหมด อันนั้นคือความเข้าใจรอบคอบทางด้านโลก

ธรรมะก็เหมือนกัน เมื่อปัญญาคือความรู้รอบ ปัญญาคือความรู้รอบรู้ในกองสังขารทั้งหลายนี้ เมื่อมีความรู้รอบอย่างนี้ ก็เลสตัณหามันจะเอาอะไรมาหลอกเรา ดุสิตัณหากิเลสที่มันเกิดกับใจเราบ่อยๆ มันจะยกเอาสิ่งใดมาหลอกเราให้เราหลง มันหลงไม่ได้ เพราะปัญญารู้รอบอยู่แล้ว

แสงไฟรอบบ้าน

ขณะนี้ปัญญาเราไม่มีความรู้รอบเลย มันถูกกิเลส ตัณหาหลอกหลวงตลอดเวลา หลอกทั้งวันทั้งคืน ทั้งยืนทั้งเดิน ก็หลอกทั้งที่ไม่มีอะไรจะให้มัน หลอกทั้งลืมหูลืมตาอ้าปาก มันก็หลอกอยู่อย่างนี้ นอนยังฝันไป อย่างโน้นอย่างนี้ แม้ว่าลืมหูลืมตา แม้ว่าฝัน ก็ยังหลอกอยู่กิเลสของเรา นี่ปัญญาเรายังไม่รู้รอบของสิ่งนี้ มันถูกกิเลสหลอกทั้งวันทั้งคืนนั่นเอง

การสร้างปัญญาคือความรู้รอบเป็นสิ่งสำคัญ ถ้าปัญญาเรามีความรู้รอบแล้ว กิเลสตัณหาทั้งหมดมันจะเอาอะไรมาหลอกใจให้เราหลง มันหลอกไม่ได้ มันต้องเตรียมตนเตรียมตัวอยู่ทั้งวันทั้งคืน นั่นเรียกว่า “**เอกรัตติง**” เอกรัตติงภายในคือปัญญาตัวนี้ เมื่อปัญญาเป็นสิ่งที่รู้รอบของจิตเอาไว้แล้ว ไม่มีนาทิ ไม่มีวินาทิ มันรู้รอบทั้งหมด จะมีอะไรเข้ามาบ้างมันก็เห็น เอกรัตติงทางปัญญา มันเกิดวินาทินี้ก็รู้วินาทินี้ มันจะเกิดนาทินี้ก็รู้นาทินี้ จิตเคลื่อนไหว จิตมีความรักความใคร่ ตัณหากิเลสทำอะไรให้เราหลง ให้เราเชื่อ ให้เรามีความยินดี

ผูกพัน มันก็รู้ทันที รู้รอบทั้งหมดแล้ว เหมือนกับว่าการวาง
เส้นสายทางปัญญาให้รอบด้าน

เหมือนกับว่าประเทศไทยหรือประเทศจีน เขาวางพวก
ที่เป็นสปลายของประเทศอยู่รอบด้าน วางสายไว้รอบด้าน หรือ
ว่าสื่อมวลชนไว้รอบด้าน สิ่งต่างๆ จะเข้ามาสู่ประเทศไทยเรา
มันก็เข้าไม่ถึง เพราะอะไร เพราะมีสายสิ้บริดกุ่มอยู่แล้ว มี
รอบด้านอยู่แล้ว ทำให้บ้านนั้นเมืองนั้นมีความสุข มีความสบาย
โจรผู้ร้ายจะเข้ามา ก็เข้าไม่ถึง

เหมือนกับบ้านเราที่มีแสงไฟรอบบ้าน แสงไฟรอบบ้าน
ทั้งหมด ทั้งรั้วทั้งลวดหนามก็ล้อมบ้านเรารอบขอบชิด ถ้า
ลักษณะอย่างนั้นพวกโจรผู้ร้ายจะเข้ามาได้ที่ไหน เขาจะมา
หยิบมาฉวยเอาทรัพย์สินของเงินทองเราได้อย่างไร มันเข้าไม่
ได้ เพราะแสงไฟสว่างรอบบ้านเรา รั้วรอบขอบชิด โจรจะเข้า
มาบ้านได้อย่างไร นี่คือนิรู้รอบ

ปัญญาก็เหมือนกัน ถ้าปัญญาเรามีความรู้อรอบแล้ว
อย่างนี้ ก็เลสตัณหาวิชามันจะเกิดขึ้นที่ไหนได้ เกิดที่ใด
มันจะเอาอะไรมาเป็นเหตุให้เราหลง มันเป็นไปไม่ได้ นี่เรา
สร้างปัญญา ปัญญาคือความรู้อรอบ พยายามสร้างขึ้นมาๆ ให้
มันพอตัวของปัญญา

พริกถ้วยเดียวกัน

การภาวนาปฏิบัติในครั้งพุทธกาล ผู้ที่ท่านได้บรรลุมรรคผลนิพพานตั้งแต่ภูมิธรรมเบื้องต้น ภูมิธรรมพระโสดาบัน สกิทาคามี อนาคามี อรหัตต์ ท่านมีปัญญารู้อบตวอย่างนั้น ในชั้นเบื้องต้น จนสุดท้ายพวกเราทั้งหลายกำลังจะเข้ากระแสทาง ต้องพยายามบุกเบิกเส้นทางตรงนี้ให้ได้ กระแสพระนิพพานมันอยู่ตรงนี้ มันอยู่ที่นี้ ให้พวกเราทั้งหลายพยายามตัดเอาตัวนี้ คือว่าเหล่านี้ยิตบุคคล บุคคลที่เที่ยงแท้ต่อพระนิพพาน คือบุคคลผู้ได้บรรลุธรรม

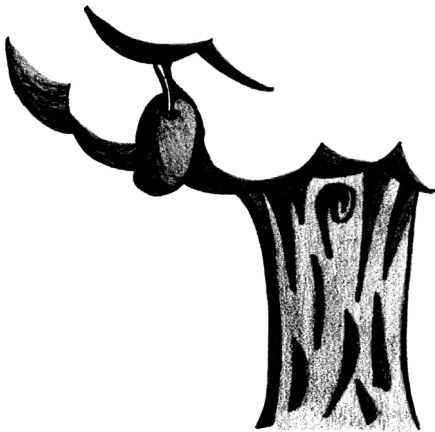
การบรรลุธรรมไม่ใช่จะถามคนนั้นถามคนนี้ไม่ต้องถามใครทั้งสิ้น ถ้าเราภาวนาถึงจุดนั้นแล้วจะไม่ต้องถามใคร ถึงบุคคลนั้นจะบรรลุธรรมเป็นพระโสดาบัน คนนั้นจะรู้ว่าธรรมอันนี้อยู่ที่ไหน มันรู้ชัดอย่างนั้น เรียกว่าเป็นปัจเจกตัง รู้เฉพาะตัวเอง เมื่อบุคคลนั้นรู้เฉพาะตัวเองแล้วอย่างนี้ ถึงบุคคลนั้นจะไปนั่งใกล้พระพุทธเจ้าอยู่ก็ตาม จะไปถามพระพุทธเจ้าว่าธรรมะข้าพระองค์เป็นภูมิธรรมชั้นไหน ไม่ต้องถามพระพุทธเจ้าเลย

เหมือนกับอาหารที่เรารับประทานร่วมกัน เป็นอาหารที่แบ่งมาจากพระพุทธเจ้า ส่วนอาหารส่วนนั้นเป็นหวานก็ดี คาวก็ดี พระพุทธเจ้าได้ฉันแล้ว พระพุทธเจ้าก็แบ่งอาหารที่ฉันแล้วนั้นมาให้ เมื่อเรากินอาหารนั้นแล้ว เราจะไปพนมถามพระพุทธเจ้าได้อย่างไรว่ารสชาติอาหารเป็นอย่างไร ไม่กล้าถาม เพราะหลักความจริงมันของสิ่งเดียวกัน ไปถามทำไมว่าสิ่งนั้นมันหวานหรือไม่หวาน

หรือสมมติว่าอาตมาแบ่งให้โยมกินพริกสักถ้วยหนึ่ง เมื่ออาตมากินพริกถ้วยนี้มันเผ็ด เอาพริกถ้วยนี้ไปให้โยมกิน ถ้าโยมกิน พริกมันเผ็ดหรือเปล่า เค็มหรือเผ็ด ใครจะตอบว่า เค็มไหมล่ะ ไม่มีคนตอบว่าเค็มหรือ รสเผ็ดทั้งนั้นแหละ หลักความจริงเป็นอย่างนั้น เกลือก็เหมือนกัน ถ้ากินเกลือด้วยกันก็เป็นอย่างนี้ ไม่มีใครถามใครว่าเกลือนั้นมันเผ็ด

การภาวนาปฏิบัติ เรื่องมรรคผลนิพพานไม่ต้องคิด เมื่อถึงจุดนั้นแล้ว บุคคลภาวนาปฏิบัติจะบอกตัวเองได้ชัดเจน ทันที่ว่านี่คืออะไร เรียกว่าปัจจัยตั้ง รู้เฉพาะตัว ไม่ต้องถามครูบาอาจารย์ ไม่ต้องเปรียบเทียบครูบาอาจารย์หรือ ธรรมขั้นนี้อยู่ขั้นไหน ภาวนาอย่างไร ไม่ต้องถามทั้งสิ้น จะไปถามทำไม มันรู้กันอยู่แล้ว บุคคลที่ภาวนาได้ผลนั้นจะรู้เอง นี่แนวทาง

ภavanaปฏิบัติในเบื้องต้นเราก็ต้องถามบ้าง เพราะเรายังไม่เข้า
เส้นทางที่เป็นจริง ถ้าเราเข้าเส้นทางที่เป็นจริงแล้ว อันนั้นไม่
ต้องถามใครทั้งสิ้น ความจริงจะบอกความจริงขึ้นมาเอง

สุขก่อนก็ร่วงก่อน

การภาวนาปฏิบัติ ถึงเราจะมีกลุ่มน้อยภาวนาอยู่ ก็ตาม เรื่องคนกลุ่มใหญ่เอาไว้ทีหลัง ถึงกาลเวลาของเขา เขาจะบอกเองว่าเขาจะมา เหมือนเราที่มานั้นแหละ ถ้าหากว่าทุกคนจะพร้อมอกพร้อมใจกันภาวนาปฏิบัติเพื่อมรรคผลนิพพานหมดพร้อมกันทั้งหมู่บ้าน ทั้งตำบล ทั้งอำเภอ ทั้งจังหวัด ทั้งประเทศแล้ว ใครจะสร้างประเทศไทย เมืองไทยเราใครจะไปรักษา มีแต่คนภาวนาปฏิบัติทั้งหมดแล้ว มันต้องมีส่วนแบ่งบ้าง ส่วนที่รักษาบ้านเมืองก็ส่วนรักษากันไป ส่วนที่เปื้อนในการรักษา จะภาวนาปฏิบัติเอาตัวรอดจากโลกนี้ไป ก็เป็นส่วนตัวของเรา ก็แบ่งเหมือนกันอย่างนี้

เหมือนโลกทั้งหมด จะให้ภาวนาปฏิบัติทั้งโลก ทั้งเมืองไทยเรา ทั้งประเทศอื่น รอบทั้งสองร้อยกว่าประเทศ ทุกประเทศภาวนากันทั้งหมด ทุกคนที่ภาวนาไปแล้วให้บรรลุมรรคผลนิพพานทั้งหมด ใครจะรักษาโลกอันนี้ โลกที่อยู่ก็ฉิบหายไป มันเป็นไปได้อย่างนั้น

เหมือนกับกินข้าวร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน คนไหน อิ่มก่อนก็ออกก่อน คนไหนยังไม่อิ่มก็ต้องอยู่กินไปก่อนอย่างนี้ เหมือนกับว่ามะละกอแต่ละต้น ลูกไหนมันสุกก่อนมันต้อง หล่นก่อน ลูกไหนยังไม่สุกก็อยู่กับก่อน ขนาดมะละกอ ต้นเดียวกันยังสุกไม่เท่ากัน

นี่ฉันใด การภาวนาปฏิบัติ เรื่องเบื้องหลังที่ว่าครอบครัว ผัวเมีย ใครประพฤติดน บุคคลที่เขายังไม่มี ความมั่นใจ ยังไม่มี ความเชื่อมั่นในผลของการปฏิบัติ ก็ให้เขาอยู่ไปก่อนในโลก ใบนี้นี้ พวกเราที่มีความเชื่อมั่นในผลของการปฏิบัติแล้ว ก็พยายาม ชะมักเข้มงวดภาวนาปฏิบัติเอาใจใส่มากขึ้น แนวทางอุบายใดที่ จะเป็นไปเพื่อความพ้นทุกข์ในชาตินี้ก็พยายามทำเต็มที่ ถ้าชาติ นี้เรายังไม่พ้นทุกข์ไปได้ ก็เป็นแนวทางที่ดี เพื่อว่าชาติหน้าต่อไปเราจะพ้นทุกข์ให้เร็วขึ้น เหมือนกับว่าเราเว้นเวลาการตาม กระแสของโลกให้มันน้อยลง

เหมือนกับสตรีทอหูก ครั้งแรกก็ยาว เมื่อทอไปๆ ความสั้นเข้าๆ ของการทอก็หมดไป เหมือนการเดินทางในช่วง แรกของการเดินทาง ช่วงระยะทางที่เดินไปมันยังไกลอยู่ เมื่อเราเดินอยู่บ่อยๆ เดินทุกวันๆ ระยะทางก็จะสั้นเข้า และ ถึงจุดหมายปลายทางในที่สุด

ใจเอ๋ย

- วัตถุประสงค์** : เผยแพร่มรดกธรรมของ หลวงพ่อทูล ขิปปปัญญา สำหรับผู้ที่ปรารถนาความสุขในชีวิต (กามาวจร) จนถึงผู้ที่มุ่งหวังมรรคผลนิพพาน (โยคาวจร)
- รายละเอียด** : หนังสือชุดใจ ลำดับที่ ๙ ถอดเทปจากธรรมเทศนา ของหลวงพ่อทูล จำนวน ๒ กัณฑ์ คือ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๔๓ และ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๓๑ ที่วัดป่าบ้านค้อ จ.อุดรธานี
- ISBN** : ๙๗๘-๖๑๖-๓๔๘-๖๔๔-๘
- พิมพ์ครั้งที่ ๑** : ๑๕ มกราคม ๒๕๕๗
- จำนวนการพิมพ์** : ๑๐,๐๐๐ เล่ม
- ผู้จัดพิมพ์** : คณะศิษยานุศิษย์
- ถอดเทป** : ทรงศิริ แต่สมบัติ และพณญา เครือครองสุข
- ภาพปก** : Tanawat Pisanuwongse
- ภาพประกอบ** : ด.ช. ณัฐวัฒน์ เนาวรัตน์พงษ์
- ลิขสิทธิ์** : ขอสงวนลิขสิทธิ์ในการคัดลอกหรือพิมพ์ซ้ำเนื้อหา ในหนังสือเล่มนี้ กรุณาติดต่อ KPY USA หรือ วัดชานพรานธัมมาราม

ข้อมูลการติดต่อ

San Fran Dhammaram Temple

2645 Lincoln Way, San Francisco, CA 94122

โทร. 1 (415) 753-0857

Website: watsanfran.org

E-mail: watsanfran@yahoo.com

KPY USA

19721 Scenic Drive, Redwood Valley, CA 95470

Website: kpyusa.org

E-mail: kpyusagroup@gmail.com

วัดป่าบ้านค้อ

ต.เขื่อน้ำ อ.บ้านผือ จ.อุดรธานี 41160

โทร. (042) 250-730-1

Website: watpabankoh.com

E-mail: watbankoh@yahoo.com

กองทุน KPYUSA - Thailand

โทร. 088-897-6431

E-mail: kpyusa.thailand@gmail.com

หนังสือธรรมะ ชุดใจ

๑) แต่งใจ	แต่งอย่างไร...จะให้เธอรู้
๒) สองใจ	รักพี่เสียดายน้อง
๓) รู้ใจ	ไม่ต่างอะไรกับวันวาน
๔) ขอใจ	ชั่วฟ้าดินสลาย
๕) ม่วนใจ	รักแล้วรักเลย
๖) เบรี่ยวใจ	บอด...จึงชอกช้ำ
๗) คู่ใจ	คู่แท้ชั่วนิรันดร์
๘) ถอนใจ	สิ้นสุดกันที
๙) ใจเออย	อย่าลืมนั่น
๑๐) นอกใจ	รักนี้เพื่อเธอ

ผู้ใดมีความประสงค์จะสมทบทุนในการจัดพิมพ์หนังสือ
เล่มต่อไป กรุณาติดต่อ soraty@yahoo.com บัญชีออมทรัพย์
ธนาคารกรุงเทพ เลขที่บัญชี ๖๕๐-๐-๑๒๗๗๔-๘

